

Ευρωπαϊκή Ένωση
Περιφερειακή πολιτική

panorama

inforegio

29

Ανοιξη 2009

δημιουργικότητα και καινοτομία

Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στις περιφέρειες

el

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Danuta Hübner

3

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

4–7

Ένα καινοτόμο και δημιουργικό μέλλον για την Ευρώπη

8–11

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

12–13

ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα: Λίβερπουλ 2008

14–17

ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Απασχόληση του ατόμου στο σύνολό του –
Η τέχνη ως μια διαδρομή προς έναν δημιουργικό χώρο εργασίας

18–19

ΚΟΙΝΕΣ ΑΠΟΨΕΙΣ

Κοινή δράση για την προώθηση της δημιουργικότητας
και της καινοτομίας

20

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

21

ΣΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΓΔ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής

22

ΤΟ MUSIKPARK, MANNHEIM ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

23

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΝΑΝΟΥΤΕΙΑΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

24–25

ΔΙΚΤΥΩΣΗ

Δικτύωση για αποτελέσματα –
Πέμπτη διάσκεψη των Περιφερειών για την Οικονομική Αλλαγή

26

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

27

ΑΤΖΕΝΤΑ

28

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΑΣ

Εξώφυλλο © EC

Σελίδες 3, 4, 5, 8/9, 18, 19, 21, 24/25, 26 — © EC

Σελίδα 6/7 — © Conseil général de la Savoie

Σελίδες 9, 11, 12/13, 27 — © iStockphoto

Σελίδες 14–17 — © Peter Claesson

Σελίδα 22 — © Ivo Kljuc (Musikpark Mannheim GmbH)

Σελίδα 23 — © Tim Claypole

Εκδότης: Raphaël Goulet, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής

Το περιοδικό αυτό εκδίδεται στα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά σε

ανακυκλωμένο χαρτί. Διατίθεται σε 22 γλώσσες

στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_el.htm

Οι απόψεις που εκφράζονται στην παρούσα έκδοση είναι του συγγραφέα και δεν ταυτίζονται υποχρεωτικά με τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Ζούμε σε μια ποικιλόμορφη ΕΕ που σφύζει από δημιουργική ενέργεια και καινοτόμες ιδέες. Όπως είπε ένας ομιλητής σ' ένα πρόσφατο συνέδριο, οι περιφέρειες, που είναι «αρκετά μεγάλες ώστε να έχουν σημασία και αρκετά μικρές ώστε να ενδιαφέρονται», βρίσκονται στην ιδανική θέση για να καλλιεργήσουν αυτόν το φυσικό πλούτο και να κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να τον προωθήσουν.

Σε αυτό το τεύχος του περιοδικού *Raportama* τονίζεται η σημασία της δημιουργικότητας και της καινοτομίας για μια υγιή και ευημερούσα Ευρώπη, γεγονός που αναγνωρίζει η Επιτροπή στο σύνολό της με την ανακήρυξη του 2009 ως Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας. Στη διάρκεια του έτους η Επιτροπή θα προωθήσει τη συζήτηση με θέμα τον τρόπο αύξησης του ευρωπαϊκού δυναμικού δημιουργικότητας και καινοτομίας, καθώς και την περαιτέρω ευαισθητοποίηση του κοινού σε ό,τι αφορά τη σημασία της δημιουργικότητας και της καινοτομίας ως βασικών κινητήριων μοχλών για την προσωπική, την κοινωνική και την οικονομική ανάπτυξη.

Η συζήτηση θέτει κάποια ερωτήματα. Πώς ορίζονται οι κύριοι όροι – δημιουργικότητα, καινοτομία και πολιτισμός; Ποια η μεταξύ τους σχέση; Πώς μπορούν να προωθήσουν την καινοτομία ο πολιτισμός και η δημιουργική σκέψη; Τέχνη και επιχειρηματική δραστηριότητα – είναι τελείως ασύμβατες ή μπορεί η μία να τροφοδοτήσει την άλλη; Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους ανθρώπους να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους για δημιουργική και καινοτόμο σκέψη; Ποιος είναι ο ρόλος της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης στην προσπάθεια να αποκτήσουν οι πληθυσμοί μας μεγαλύτερη δυναμικότητα, αυτοπεποίθηση και δημιουργικότητα; Το *Raportama* εξετάζει ορισμένα βασικά ζητήματα και μελετά πολλά έργα που φανερώνουν με τον καλύτερο τρόπο πώς η δημιουργικότητα και η καινοτομία μπορούν να δώσουν το έναυσμα για την αλλαγή.

Ελπίζω ότι η ανακήρυξη του 2009 ως Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας θα μας υπενθυμίζει συνεχώς ότι χρειάζεται να επιμείνουμε στις προσπάθειές μας προς τον εκσυγχρονισμό και την καινοτομία.

Στα πλαίσια του διαρκώς αυξανόμενου ανταγωνισμού και των σοβαρών παγκόσμιων προκλήσεων, οι καινοτόμες πρακτικές και οι δημιουργικές λύσεις αποτελούν εφελτήριο για την ανάπτυξη και την ευημερία των περιφερειών και των χωρών μας. Δεξιότητες, ιδέες, διαδικασίες: όλα συνδυάζονται για να μας βοηθήσουν να κερδίσουμε ανταγωνιστικό προβάδισμα.

Η Ευρώπη δεν πρέπει να αντιδράσει στην τρέχουσα οικονομική κρίση μειώνοντας τις επενδύσεις της σε δεξιότητες και καινοτομία. Οφείλουμε να δείξουμε αυτοπεποίθηση και να βασιστούμε στην ποιότητα των ιδεών μας και την ικανότητα προσαρμογής μας, καθιστώντας παράλληλα πιο αποτελεσματικές τις διαθέσιμες δημόσιες επενδύσεις και απαιτώντας καλύτερα αποτελέσματα.

Danuta Hübner

επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής

« Οι καινοτόμες
πρακτικές και οι δημιουργικές
λύσεις αποτελούν εφελτήριο
για την ανάπτυξη και την
ευημερία των περιφερειών και
των χωρών μας » »

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ

ΜΕΛΛΟΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Ο στόχος του Ευρωπαϊκού Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας 2009 είναι να εξεταστεί εκ νέου τι σημαίνει δημιουργικότητα και καινοτομία και πώς αυτές συμβάλλουν στην προσωπική, οικονομική και κοινωνική μας ανάπτυξη. Πρόκειται για ευρείες έννοιες που δεν ορίζονται εύκολα και παρόλο που ο τομέας προσελκύει όλο και περισσότερους ερευνητές, προς το παρόν είναι δύσκολο να εκτιμηθούν τα αποτελέσματα. Ωστόσο δεν υπάρχει αμφιβολία ότι αν η ΕΕ επιθυμεί να παραμείνει ανταγωνιστική και να προαγάγει τις αξίες που μοιράζονται τα κράτη μέλη της, τα θέματα αυτά πρέπει να εξεταστούν σε βάθος.

Ορισμός των εννοιών, ανάπτυξη της πολιτικής

Η καινοτομία και η οικονομία της γνώσης, η στροφή προς μια δημιουργική οικονομία, η εκπαίδευση για τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, η δημιουργικότητα και η καινοτομία στον δημόσιο τομέα, η πολιτισμική ποικιλομορφία ως φορέας δημιουργικότητας και καινοτομίας, οι προκλήσεις της βιώσιμης ανάπτυξης, το δυναμικό της δημιουργικής και πολιτιστικής βιομηχανίας – όλα αυτά τα ζητήματα θα εξεταστούν μέσα στη χρονιά σε μια σειρά συζητήσεις.

Παράλληλα με αυτές τις συζητήσεις στις Βρυξέλλες, στις περιφέρειες της ΕΕ το Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας θα εργαστεί για:

- να σφρηλατήσει στενότερους δεσμούς ανάμεσα στις τέχνες, τις επιχειρήσεις, τα σχολεία και τα πανεπιστήμια·
- να αυξήσει την ευαισθητοποίηση των νέων σχετικά με την επιχειρηματικότητα μέσω της συνεργασίας με τον επιχειρηματικό κόσμο· και
- να αναπτύξει την ικανότητα καινοτομίας των δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Προκειμένου να επικεντρωθεί η προσοχή του κόσμου στα ζητήματα αυτά, επιλέχθηκαν εξέχουσες προσωπικότητες από ολόκληρη την Ευρώπη ως πρεσβευτές του Έτους. Πολλά από αυτά τα πρόσωπα – που προέρχονται μεταξύ άλλων από τον κόσμο της μουσικής, της επιστημονικής έρευνας και της αρχιτεκτονικής – έχουν δημοσιεύσει τις αντιλήψεις τους για τις έννοιες «δημιουργικότητα» και «καινοτομία» στον δικτυακό τόπο που έχει αφιερωθεί στο Έτος.

Διατηρώντας την Ευρώπη ανταγωνιστική

Οι δημιουργικές ιδέες και οι καινοτόμες λύσεις μπορούν να συμβάλουν αποφασιστικά στην έξοδο της Ευρώπης από τη σκιά της οικονομικής κρίσης που εμφανίστηκε στα τέλη του 2008. «Η τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης της

Ευρώπης, ιδιαίτερα σ' αυτό το δύσκολο οικονομικό κλίμα, απαιτεί νέες ιδέες και προοδευτική σκέψη», εξηγεί η επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής Danuta Hübner.

Η κεντρική πολιτική της ΕΕ είναι η στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, και το Έτος έχει ως στόχο να δώσει περαιτέρω έμφαση στη φαντασία, στον πολιτισμό, στη δημιουργία και στην καινοτομία ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι που έχει θέσει η στρατηγική.

Καθώς όμως οι δημόσιες και ιδιωτικές επιχειρήσεις περιορίζουν τα έξοδά τους, υπάρχει ο κίνδυνος να περιορίσουν επίσης τους προϋπολογισμούς τους για δραστηριότητες που αργούν να αποφέρουν έσοδα και δεν οδηγούν σε εύκολα προσδιορίσιμα αποτελέσματα. «Η Ευρώπη δεν πρέπει να απαντήσει στην κρίση μειώνοντας τις επενδύσεις της στις δεξιότητες και στην καινοτομία. Πρέπει να έχουμε την αυτοπεποίθηση να βασιστούμε στην ποιότητα των ιδεών μας και στην ικανότητα προσαρμογής του ανθρώπου. Φυσικά πρέπει παράλληλα να καταστήσουμε πιο αποτελεσματικές τις διαθέσιμες δημόσιες επενδύσεις και να απαιτήσουμε καλύτερα αποτελέσματα», προειδοποιεί η επίτροπος Hübner.

« Τα καινοτόμα έργα που παρουσιάζονται σήμερα φανερώνουν ξεκάθαρα τη συμβολή της πολιτικής συνοχής και αποτελούν έμπνευση για άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες »

επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής Danuta Hübner

Καθώς η ΕΕ μελετά τον στρατηγικό προσανατολισμό της για την επόμενη δεκαετία και μετά, μας ζητά να σκεφτούμε τι εννοούμε με τις λέξεις δημιουργικότητα και καινοτομία και πώς μπορούμε να τις καλλιεργήσουμε σε όλα τα επίπεδα, πολιτικά, επαγγελματικά και προσωπικά.

Τα βραβεία RegioStars απονέμονται στα πιο καινοτόμα έργα της Ευρώπης

Σε μια τελετή που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, στις 16 Φεβρουαρίου, τα βραβεία RegioStars 2009 καλωσόρισαν τις καλύτερες ιδέες από τις τέσσερις γωνιές της ΕΕ, από τη Βαλονία μέχρι τη Ρεουνιόν.

Τα έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΤΠΑ διαγωνίστηκαν για να αναγνωριστούν ως τα πλέον καινοτόμα στον τομέα τους σε μία από τις τρεις ακόλουθες κατηγορίες: έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία· προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ή μετριασμός των επιπτώσεών της· οπτικοακουστικό σποτ με θέμα τη συνεισφορά της πολιτικής συνοχής.

Στην κατηγορία καινοτομίας αναδείχτηκαν νικητές από κοινού η Diple Printing Technologies από την Ουαλία με το Cenaero Research από τη Βαλονία, Βέλγιο. Η Diple τιμήθηκε για την επιτυχία της στην έρευνα με αντικείμενο τις βιομηχανικές εκτυπώσεις προηγμένης τεχνολογίας με μειωμένο αντίκτυπο στο περιβάλλον. Οι νέες τεχνικές υιοθετήθηκαν στη συνέχεια από την ευρύτερη βιομηχανία εκτυπώσεων στην Ουαλία, έναν από τους κύριους κλάδους της χώρας.

Το Cenaero Research είναι ένα κέντρο αριστείας που υποστηρίζει αεροναυτικές εταιρείες της Βαλονίας στις καινοτόμες προσπάθειές τους, παρέχοντάς τους εστιασμένη εμπειρογνωσία σε μεθόδους αριθμητικής προσομοίωσης και ψηφιακών μοντέλων.

Το Κέντρο για την Παραγωγή Φωτοβολταϊκής Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Τροπικό Περιβάλλον, νήσος Ρεουνιόν, Γαλλία, κέρδισε στην κατηγορία κλιματικής αλλαγής. Το έργο αντιμετώπισε επιτυχώς την πρόκληση της προσαρμογής της τεχνολογίας ηλιακών κυττάρων στις απαιτήσεις ενός τροπικού νησιού με ελάχιστη επίπεδη, ανοικτή γη. Βρίσκοντας λύσεις στα προβλήματα της εξαιρετικά υψηλής ταχύτητας του ανέμου (συλλέκτες που διπλώνουν) και της έλλειψης ανοιχτών χώρων (τοποθέτηση των συλλεκτών σε καλυμμένους χώρους ταφής αποβλήτων), το έργο συνέβαλε στην ενεργειακή αυτάρκεια του νησιού.

Στην κατηγορία οπτικοακουστικού υλικού κέρδισε το σποτ με τίτλο «Ξέρεις από ΕΣΠΑ;» με πρωταγωνιστή έναν γνωστό ηθοποιό. Το σποτ αυτό, που δημιουργήθηκε από το ελληνικό υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, εξηγεί πώς επιτυγχάνονται οι κύριοι στόχοι της πολιτικής συνοχής στην Ελλάδα.

«Τα καινοτόμα έργα που παρουσιάζονται σήμερα φανερώνουν ξεκάθαρα τη συμβολή της πολιτικής συνοχής και αποτελούν έμπνευση για άλλες ευρωπαϊκές περιφέρειες», δήλωσε η επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής Danuta Hübner.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

«Η δημιουργικότητα μπορεί να θεωρηθεί η ύστατη πηγή καινοτομίας – μετατροπή δημιουργικών ιδεών σε προϊόντα ή υπηρεσίες. Με την έννοια αυτή η δημιουργικότητα παίζει πάντα ρόλο όταν η καινοτομία οδηγεί σε οικονομικά αποτελέσματα.»
Hübner – Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή, 2009

«Βασικός παράγοντας για τη μελλοντική οικονομική αύξηση είναι η πλήρης ανάπτυξη των δυνατοτήτων καινοτομίας και δημιουργικότητας των Ευρωπαίων πολιτών με βάση τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και την επιστημονική αριστεία.»
Συμπεράσματα της προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 13-14 Μαρτίου 2008

«Η δημιουργικότητα και η καινοτομία δεν μπορούν να οδηγήσουν σε βιώσιμες οικονομίες χωρίς σεβασμό προς την πολιτιστική ποικιλομορφία, που αποτελεί η ίδια μια μορφή δημιουργικότητας και καινοτομίας.»
Ján Figel, επίτροπος Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Πολιτισμού και Νεολαίας – Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή, 2009

Η μελέτη με τίτλο «Η οικονομία του πολιτισμού» (ΚΕΑ) κατέδειξε το πολύπλευρο δυναμικό του πολιτιστικού τομέα: το 2004 5,8 εκατ. άτομα στην ΕΕ-25 (τότε) απασχολούνταν στον τομέα αυτό (3,1% του συνολικού απασχολούμενου πληθυσμού στην ΕΕ-25)· το μερίδιο του τομέα στο ΑΕγχΠ της ΕΕ ήταν 2,6%, με κύκλο εργασιών €654 δισ. Η ίδια μελέτη εξήγησε επίσης ότι η οικονομική διάσταση του πολιτισμού έχει εξαιρετική σημασία σε περιφερειακό/τοπικό επίπεδο, καθώς ο πολιτισμός συντελεί στην εμφάνιση δημιουργικών πόλων και τοπικής ανάπτυξης (φεστιβάλ, πολιτιστικός τουρισμός).

Καινοτομία και πολιτική συνοχής – τα μέχρι σήμερα επιτεύγματα

«Το επίπεδο περιφέρειας είναι πολύ σημαντικό για δράσεις όταν πρέπει να τεθούν η καινοτομία και η δημιουργικότητα στην υπηρεσία της οικονομικής ανάπτυξης. Οι περιφέρειες είναι αρκετά μεγάλες ώστε να έχουν σημασία και αρκετά μικρές ώστε να ενδιαφέρονται. Οι περιφέρειες και οι πόλεις είναι οι βασικές κινητήριες δυνάμεις.» Rudolf Niessler, διευθυντής της ΓΔ Περιφερειακή Πολιτική, Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή, 2009.

Η ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής εξελίχθηκε με το πέρασμα του χρόνου. Τη δεκαετία του 1970 επικεντρώθηκε στην Ε&Α, τη δεκαετία του 1980 βασίστηκε στη μεταφορά γνώσεων. Τη δεκαετία του 1990 αναγνωρίστηκε ότι η καινοτομία δεν είναι μια γραμμική διαδικασία (έρευνα-ανάπτυξη-εκμετάλλευση), αλλά αποτελεί προϊόν ενός πιο περίπλοκου συστήματος που περιλαμβάνει ένα δίκτυο παραγόντων, μεταξύ αυτών πανεπιστήμια, ερευνητές, δημόσιες αρχές και επιχειρήσεις.

Για το πρόγραμμα της πολιτικής συνοχής 2007-2013, η καινοτομία νοείται ως το βασικότερο μέσο για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης. Έχει υιοθετηθεί η άποψη ότι για να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες πρέπει να ενθαρρυνθούν οι συσπειρώσεις δραστηριότητας – συνεργασία σημαίνει καλύτερα αποτελέσματα.

Πώς ωφέλησε την καινοτομία η στήριξη της πολιτικής συνοχής

Η πολιτική συνοχής στηρίζει την καινοτομία μέσω της συγχρηματοδότησης που παρέχουν τα Διαρθρωτικά Ταμεία και της ανάπτυξης περιφερειακής διακυβέρνησης με βάση μια ουσιαστικά καινοτόμο πολιτική εταιρικών σχέσεων, προγραμματισμένης στρατηγικής ανάπτυξης και αξιολόγησης. Στους κανονισμούς σχετικά με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) περιλαμβάνονται τέσσερα άρθρα που αφορούν την καινοτομία.

Το 2006 η Επιτροπή ζήτησε μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση στην καινοτομία και προσδιόρισε νέους τομείς δράσης. Ακολούθησε το κάλεσμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που ζητούσε την επένδυση σημαντικού μέρους της χρηματοδότησης των Διαρθρωτικών Ταμείων στη γνώση, την καινοτομία και την κατάρτιση.

Ωστόσο οι καινοτόμες πρακτικές ενίοτε εξελίσσονται αργά και δεν αποφέρουν γρήγορα καρπούς. Δεδομένου ότι υφίσταται κάποιο ρίσκο και ότι είναι δύσκολη η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων, χρειάζεται χρόνος και ασφάλεια. Δίνοντας τη δυνατότητα στις δημόσιες αρχές να εφαρμόσουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα προγράμματα, μπορεί να αναπτυχθεί ολοκληρωμένη στήριξη για διάφορες πλευρές της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Για παράδειγμα μπορούν να συσταθούν ομάδες από επιχειρηματίες και ερευνητές ή εκπαιδευτικούς ψυχολόγους και τοπικές αρχές, στις οποίες θα δοθεί χρόνος να συνεργαστούν με καινοτόμο τρόπο. Η μεσομακροπρόθεσμη χρηματοδότηση επιτρέπει να πραγματοποιηθεί ο απαιτούμενος στρατηγικός σχεδιασμός.

Τα προγράμματα της πολιτικής συνοχής με αντικείμενο το περιφερειακό επίπεδο αποτελούν έναν ιδιαίτερα αποτελεσματικό παράγοντα για την ενίσχυση της καινοτομίας, αφού οι περιφέρειες παρέχουν την εγγύτητα που χρειάζεται ώστε να τονωθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ παραγωγών, χρηστών και μεσολαβητών γνώσεων.

Η συνδρομή του πολιτισμού στη συνοχή – φορέας δημιουργικότητας και καινοτομίας στην Ευρώπη

Παρόλο που οι άνθρωποι καλωσορίζουν συχνά την καινοτομία ως μέσο προόδου προς μια πιο συνεκτική και βιώσιμη κοινωνία, οι αλλαγές που απαιτούνται μπορεί να τους θορυβήσουν. Ως εργαλείο για την κοινωνική και εδαφική συνοχή, ο πολιτισμός βοηθά να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ παράδοσης και καινοτομίας, επιτρέποντας τον διαπολιτισμικό και τον διαγενεαλογικό διάλογο, καθώς και βελτιώνοντας την ένταξη σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Ως καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη, ο πολιτισμός μπορεί να συμβάλει στην αστική ανάπτυξη και ανάπλαση, καθώς και στην τοπική ανάπτυξη και απασχόληση.

Σχεδόν το 30% των δαπανών Ε&Α στην ΕΕ-27 συγκεντρώνεται επί του παρόντος σε 12 περιφέρειες, απ' τις οποίες οι έξι βρίσκονται στη Γερμανία, οι δύο στη Γαλλία και από μία στο Βέλγιο, στη Δανία, στην Ιταλία και στη Σουηδία.

Οι 15 πρώτες περιφέρειες που δαπανούν τουλάχιστον 3,5% του ΑΕγχΠ τους στην έρευνα και ανάπτυξη βρίσκονται στη Γερμανία (6), στη Σουηδία (4), στη Φινλανδία (3), στη Γαλλία (1) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (1).

Πάνω από €86 δισ. ή το 25% του συνόλου των Διαρθρωτικών Ταμείων διατίθενται για το πρόγραμμα καινοτομίας, το οποίο καλύπτει την έρευνα και την καινοτομία, την εκμετάλλευση των ΤΠΕ, τα μέτρα επιχειρηματικότητας και την καινοτομία στο χώρο εργασίας.

Επιπλέον €6 δισ. έχουν διατεθεί για την πολιτιστική υποδομή, τις σχετικές υπηρεσίες και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι περιφερειακές και τοπικές στρατηγικές που υποστηρίζονται από την πολιτική συνοχής έχουν ενσωματώσει επιτυχώς τον πολιτισμό στην προώθηση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας σε τομείς όπως:

- η πολιτιστική κληρονομιά·
- η ανάπτυξη του βιώσιμου τουρισμού·
- η κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη συμπεριλαμβανομένων εταιρικών σχέσεων μεταξύ του δημιουργικού τομέα, της βιομηχανίας, της έρευνας και άλλων τομέων· και
- η αναζωογόνηση των τοπικών κοινωνιών με τη βελτίωση των πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών.

Φρουροί των Άλπεων

Όποιος επισκέπτεται τις γαλλοϊταλικές Άλπεις δεν εντυπωσιάζεται μόνο από το συγκλονιστικό έργο της φύσης – κάποιες φορές μένει άφωνος από το έργο του ανθρώπου. Μεγάλα οχυρά, δραματικά απομεινάρια του παραγμένου παρελθόντος, υψώνονται πάνω από γκρεμούς και λόφους εκμεταλλεύμενα τα φυσικά πλεονεκτήματα του εδάφους.

Η συντήρηση αυτών των κτιρίων αποτελεί σοβαρή πρόκληση. Όμως ο πολιτιστικός τουρισμός ίσως είναι μέρος της λύσης.

Στα πλαίσια ενός έργου που χρηματοδοτήθηκε από το INTERREG IIIA, 2000-06, με αντικείμενο αυτά τα επιβλητικά κτίρια, συγκροτήθηκε ένα δίκτυο ανθρώπων από τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα στις δύο χώρες. Οργανώθηκαν δραστηριότητες κατάρτισης και σεμινάρια, ενώ παράλληλα προωθήθηκε η διασυνοριακή δικτύωση ώστε να ενημερώνονται οι αρχές διαχείρισης σχετικά με τις τελευταίες εξελίξεις στην προστασία χώρων και στον πολιτιστικό τουρισμό. Πέρα από τη βοήθεια προς τις τοποθεσίες αυτές ώστε να επωφεληθούν πλήρως από τον τουρισμό, το έργο υποστήριξε επίσης την έρευνα στην αρχιτεκτονική, την ιστορία και την ανθρωπολογία που οδήγησαν στην οικοδόμηση αυτών των μνημείων.

Μια σειρά από πρακτικά παραδείγματα σχηματίζουν ένα μωσαϊκό περιφερειακών στρατηγικών στις οποίες ο πολιτισμός χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο για την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Μια ανεξάρτητη μελέτη, που θα πραγματοποιηθεί τους ερχόμενους μήνες κατά παραγγελία της Επιτροπής, θα βοηθήσει να αποκτήσουμε πιο συγκεκριμένη εικόνα της συμβολής του πολιτισμού στην οικονομική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιφερειών και πόλεων μέσω της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής.

Φυσικά οποιαδήποτε περαιτέρω εξερεύνηση των θετικών δεσμών μεταξύ πολιτισμού, δημιουργικότητας, καινοτομίας και της ευρύτερης οικονομίας είναι ευπρόσδεκτη. Παρόλο που είναι σαφές ότι ο πολιτιστικός και ο δημιουργικός τομέας μπορούν να ενισχύσουν την καινοτομία σε άλλους κλάδους της οικονομίας, τίθενται τρία ερωτήματα:

- Πώς μπορεί να συνεισφέρει ο πολιτισμός στην ανάπτυξη δημιουργικών δεξιοτήτων στα πλαίσια της διά βίου μάθησης;
- Πώς μπορεί να συνεισφέρει ο πολιτισμός στην ανάπτυξη δημιουργικών λύσεων στο χώρο εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής καινοτομίας;
- Πώς μπορεί να συνεισφέρει ο πολιτισμός στη δημιουργία νέων υπηρεσιών και προϊόντων;

Περιφέρειες 2020 – Ο ρόλος της δημιουργικότητας και της καινοτομίας στην αντιμετώπιση των μελλοντικών προκλήσεων

«Η ικανότητα να αναπτυχθούν νέες ιδέες και να μετατραπούν σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες είναι ουσιώδης για την περιφερειακή ανάπτυξη.» Katarina Mathernova, αναπληρώτρια γενική διευθύντρια, ΓΔ Περιφερειακή Πολιτική.

Εξαιτίας της αναστάτωσης που επικρατεί στις παγκόσμιες χρηματαγορές και της απρόβλεπτης δυναμικής που αντιμετωπίζει η ΕΕ καθώς οδεύει προς τη νέα δεκαετία, πραγματοποιήθηκε μια ανάλυση των προκλήσεων που οφείλει να αντιμετωπίσει η Ευρώπη.

Η έκθεση Περιφέρειες 2020 προσδιορίζει τέσσερις βασικές προκλήσεις που θα αντιμετωπιστούν μόνο με δημιουργική και καινοτόμο σκέψη:

• Παγκοσμιοποίηση

Κινητήριος δύναμη της επιστημονικής και τεχνολογικής προόδου είναι η παγκοσμιοποίηση, γεγονός που καθιστά την καινοτομία και τις γνώσεις σημαντικότερες από ποτέ. Το άνοιγμα νέων αγορών δημιουργεί νέες ευκαιρίες αλλά συγχρόνως δοκιμάζει την ικανότητα της Ευρώπης να προσαρμοστεί στις διαρθρωτικές αλλαγές και να αντιμετωπίσει τις συνεπακόλουθες κοινωνικές επιπτώσεις. Η μετατροπή σε μια οικονομία βασισμένη στη γνώση και στις υπηρεσίες έχει τόσο θεμελιώδη σημασία όσο και το προηγούμενο πέρασμα από τη γεωργία στη βιομηχανία.

• Δημογραφική αλλαγή

Η ηλικιακή και εργασιακή διάρθρωση της κοινωνίας μας πρόκειται να αλλάξει. Η οικονομική αποτελεσματικότητα και η ηλικιακή ισότητα καθίστανται όλο και πιο πιεστικά ζητήματα τα οποία απαιτούν καινοτόμες λύσεις. Ο τρόπος αντιμετώπισης των προβλημάτων που ανέκυψαν σε προηγούμενες φάσεις ανάπτυξης της ΕΕ πρέπει να αλλάξει για να προσαρμοστεί στη μεταβαλλόμενη φύση των ιδίων των προβλημάτων. Τα σχετικά με τη μετανάστευση ζητήματα θα απαιτήσουν επίσης μια καινοτόμο προσέγγιση, καθώς η πίεση στις φτωχότερες περιοχές του πλανήτη αυξάνεται λόγω της κλιματικής αλλαγής και της σπανιότητας των φυσικών πόρων.

• Κλιματική αλλαγή

Ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής έχει ιδιαίτερη σημασία για την Ευρώπη. Ο μετριασμός των επιπτώσεων μέσω της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου και η προσαρμογή στις αναπόφευκτες μελλοντικές αλλαγές χρειάζονται επείγοντως όσο το δυνατόν περισσότερες δημιουργικές και καινοτόμες λύσεις.

• Ασφαλείς, βιώσιμες, ανταγωνιστικές πηγές ενέργειας

Η περιορισμένη προσφορά σε συνδυασμό με την αυξημένη ζήτηση και η επιτακτική περιβαλλοντική ανάγκη να μειωθούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα απαιτούν καινοτόμες λύσεις.

Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις μελλοντικές προκλήσεις οφείλουμε να συνδυάσουμε με δημιουργικότητα και καινοτομία τους τομείς πολιτικής του περιβάλλοντος, της ενέργειας, των κοινωνικών υποθέσεων, της οικονομικής ανάπτυξης, της εκπαίδευσης, της καινοτομίας και του πολιτισμού.

DIRK AHNER

γενικός διευθυντής, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής

Ένας ομιλητής σ' ένα πρόσφατο συνέδριο εξέφρασε την άποψη ότι η ΕΕ δεν μπορεί πια να φανεί ανταγωνιστική στην παγκοσμιοποιημένη αγορά βασιζόμενη αποκλειστικά στην παραγωγικότητα. Η καινοτομία και η δημιουργικότητα πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο. Συμφωνείτε;

Ναι, συμφωνώ με αυτή την άποψη. Για να διατηρήσουμε την ανταγωνιστικότητά μας στην παγκοσμιοποιημένη αγορά, πρέπει να κινηθούμε προς τη βασισμένη στη γνώση οικονομία. Δυστυχώς, σήμερα φαίνεται ότι το χάσμα καινοτομίας στην Ευρώπη εξακολουθεί να διευρύνεται σε σύγκριση με τους κύριους ανταγωνιστές της. Μέρος του προβλήματος μοιάζει να είναι το γεγονός ότι η ΕΕ πολύ συχνά αποτυγχάνει να μετατρέψει την τεχνολογική ανάπτυξη σε εμπορικά προϊόντα και διαδικασίες. Αυτό απαιτεί δράση σε πολλά μέτωπα: περισσότερες επενδύσεις σε έρευνα και τεχνολογία, προώθηση της καινοτομίας μέσω νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών και υπηρεσιών που μπορούν ν' αντέξουν τον διεθνή ανταγωνισμό, περισσότερη υποστήριξη στα δημιουργικά και καινοτόμα τμήματα της οικονομίας. Επιπλέον, είναι σαφές ότι η συνεργασία και η εγγύτητα έχουν μεγάλη σημασία όταν πρόκειται για τη βελτίωση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας. Γι' αυτόν το λόγο οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης μπορούν και πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο ως κινητήριες δυνάμεις της πρόοδου.

Τι μπορεί να γίνει για να τονωθούν η δημιουργικότητα και η καινοτομία στον τομέα σας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο;

Η δημιουργικότητα και η καινοτομία βρίσκονται στο επίκεντρο των προσπαθειών μας να ενισχυθεί η ανάπτυξη και να δημιουργηθούν περισσότερες θέσεις εργασίας. Στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής, η καινοτομία αναγνωρίστηκε ως προτεραιότητα για πρώτη φορά σε τέτοιο βαθμό και αποτελεί βασικό σημείο εστίασης των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής 2007-2013. Για την περίοδο αυτή, οι επενδύσεις στην καινοτομία θα τριπλασιαστούν σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο προγραμματισμού (2000-2006). Η πολιτική συνοχής θα συνεισφέρει στην ΕΑ&Κ κονδύλια ύψους €86 δισ. περίπου, το ένα τέταρτο των πόρων της πολιτικής συνοχής. Μεγάλο μέρος των χρημάτων αυτών θα δαπανηθεί για την ενίσχυση της συνεργασίας, των δικτύων και των συσπειρώσεων. Δεδομένου ότι η καινοτομία είναι βασικός παράγοντας για τη διατήρηση ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος στην παγκόσμια αγορά, αυτές οι σημαντικές επενδύσεις της πολιτικής συνοχής έχουν τη δυνατότητα να τονώσουν, να επιταχύνουν και να υποστηρίξουν την οικονομική και κοινωνική μεταμόρφωση των ευρωπαϊκών περιφερειών, καθώς και της ΕΕ συνολικά. Ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το πλαίσιο έχει το γεγονός ότι οι περιφέρειες συνεργάζονται μεταξύ τους, ακόμα και διασυνοριακά. Δεν πρέπει να εμποδίζεται η ανάπτυξη λειτουργικών περιοχών, όπως οι βιομηχανικές ζώνες ή οι συσπειρώσεις, που

ξεπερνούν τα σύνορα περιφερειών ή κρατών. Αυτό ακριβώς είναι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Η εδαφική συνεργασία με τη μορφή διασυνοριακής συνεργασίας μεταξύ μικροπεριφερειών που βρίσκονται πάνω στα σύνορα ή η διεθνική συνεργασία εντός μιας μακροπεριφέρειας, όπως η περιοχή της Βαλτικής, βοηθούν στην τόνωση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας μέσω των πολλαπλών επαφών, των ανταλλαγών και των κοινών αναπτυξιακών έργων.

Τι άλλες δυνατότητες προσφέρονται στις περιφέρειες που επιθυμούν να συνεργαστούν στενότερα για την τόνωση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας;

Η δέσμευση στη δημιουργικότητα και την καινοτομία ξεπερνά τη σφαίρα της οικονομίας. Η ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής επιδιώκει να προωθήσει τη συνεργασία, υποστηρίζοντας ένα ευρύ δίκτυο σε όλες τις περιφέρειες της Ευρώπης που έχει στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών καθώς και τη δημιουργία νέων ευκαιριών. Στις νέες πρωτοβουλίες περιλαμβάνονται τα δίκτυα Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή, τα οποία σχεδιάστηκαν για την περαιτέρω προώθηση της ανταλλαγής εμπειρίας που στηρίζει την καινοτομία. Ένας από τους βασικούς στόχους των Περιφερειών για την Οικονομική Αλλαγή είναι η βελτίωση της γνώσης και της καινοτομίας για την ανάπτυξη. Σε ό,τι αφορά την πρωτοβουλία, αυτό που έχει σημασία για μας είναι να ενσωματωθούν στα προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης τα συμπεράσματα και οι ιδέες που αναπτύχθηκαν από τα δίκτυα και να μετατραπούν σε συγκεκριμένη δράση.

«**Οι πολιτικές περιφερειακής ανάπτυξης μπορούν και πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο ως κινητήριες δυνάμεις της πρόοδου**»

KARL-HEINZ BRANDENBURG

Καθηγητής και εφευρέτης του MP3

Ο καθηγητής Karl-Heinz Brandenburg, ένας από τους πρεσβευτές του Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας, είναι ερευνητής στην τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών, επικεφαλής του τομέα έρευνας «Ηλεκτρονικές τεχνικές μέσων ενημέρωσης» και διευθυντής του Ινστιτούτου Fraunhofer για την ψηφιακή τεχνολογία μέσων (IDMT). Το έργο του καθηγητή Brandenburg επέτρεψε την ανάπτυξη του MPEG Layer-3 (MP3), του MPEG-2 Advanced Audio Coding (AAC) και πολλών άλλων σύγχρονων μεθόδων κωδικοποίησης ήχου.

Ένας ομιλητής σ' ένα πρόσφατο συνέδριο εξέφρασε την άποψη ότι η ΕΕ δεν μπορεί πια να φανεί ανταγωνιστική στην παγκοσμιοποιημένη αγορά βασιζόμενη αποκλειστικά στην παραγωγικότητα. Η καινοτομία και η δημιουργικότητα πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο. Συμφωνείτε;

Αυτό ισχύει εδώ και πολύ καιρό. Στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία η Ευρώπη δεν είναι η περιοχή που διαθέτει τους φυσικούς πόρους ούτε αποτελεί πια το εργαστήριο όλου του πλανήτη. Μόνο οι πιο πρόσφατες τεχνολογίες και καινοτόμες ιδέες θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να φανεί ανταγωνιστική στην παγκόσμια οικονομία. Αυτές οι νέες ιδέες αποτελούν τον πλούτο της εποχής μας – είτε για προϊόντα είτε για υπηρεσίες.

Υπάρχουν μελέτες που δείχνουν ότι, ακόμα και σήμερα, σε πολλές εταιρείες μεγάλο μέρος των πωλήσεων αφορά προϊόντα που αναπτύχθηκαν τα τελευταία πέντε χρόνια. Σε ορισμένους τομείς υπάρχει ήδη ένα χάσμα ανάμεσα σε επιχειρήσεις που απλώς αναπτύσσουν και πωλούν ιδέες, σε όσες τις μετατρέπουν σε προϊόντα και σε όσες πωλούν αυτά τα προϊόντα, συχνά με δικές τους εμπορικές ονομασίες. Σε αυτόν το διεθνή καταμερισμό εργασίας, είναι σημαντικό να συνεισφέρουμε όσο το δυνατόν περισσότερο σε ιδέες και καινοτομίες.

Τι μπορεί να γίνει για να τονωθούν η δημιουργικότητα και η καινοτομία στον τομέα σας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο;

Πρέπει να σκεφτόμαστε σε παγκόσμιο επίπεδο και να προωθήσουμε τη δημιουργικότητα και την καινοτομία. Το σχολικό σύστημα παίζει σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια, όπως επίσης τα ιδρύματα συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και τα πανεπιστήμια. Αν χάσουμε έδαφος σε αυτό

τον τομέα, δεν θα μπορέσουμε να φανούμε πιο δημιουργικοί και καινοτόμοι από άλλους. Η δημιουργικότητα και η καινοτομία είναι επίσης θέμα νοοτροπίας: όσοι επιδιώκουν να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους μόνο σε έναν εξειδικευμένο τομέα θα αποτύχουν. Αυτό που έχει σημασία για τη δημιουργικότητα είναι η μη συμβατική σκέψη που ξεπερνά τα καθιερωμένα όρια.

Η επιστήμη είναι παγκόσμια εδώ και πολύ καιρό. Οι επιστημονικές εκδόσεις διατίθενται σε ολόκληρο τον κόσμο και οι επιστήμονες έχουν συνηθίσει να συνεργάζονται σε παγκόσμιο επίπεδο. Οφείλουμε να ενθαρρύνουμε αυτό τον τρόπο εργασίας και να αφήσουμε στην άκρη τους εθνικούς εγωισμούς, πράγμα που θα εξυπηρετήσει τα συμφέροντά μας σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η έρευνα και τεχνολογία μαζί με τις δημιουργικές βιομηχανίες πρέπει να προωθηθούν πέρα από τις περιφέρειές μας και να αναγνωριστούν από την κοινωνία σε μεγαλύτερο βαθμό απ' ό,τι σήμερα. Το Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας βοηθά να συνειδητοποιηθούν αυτές οι αναγκαιότητες, αλλά επίσης είναι απαραίτητες οι κατάλληλες προτεραιότητες για την εκπαίδευση και την έρευνα.

Η δημιουργικότητα δεν είναι δουλειά των καλλιτεχνών; Γιατί να αφορά εσάς, έναν μηχανικό;

Ακόμα και στη μηχανική είναι σημαντικό να σκέφτεται κανείς με μη καθιερωμένο τρόπο. Η επιστήμη της μηχανικής αφορά την ανάπτυξη τεχνολογιών που βοηθούν τους ανθρώπους και επίσης καθιστούν τις ζωές μας ευκολότερες και πιο αξιόβιτες. Αν απλώς ακολουθώ πάντα το ίδιο μονοπάτι, τα πράγματα γίνονται βαρετά και δεν θα είναι δυνατόν να λυθούν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Όσο δεν παραβιάζονται οι νόμοι της φυσικής, η απάντηση «αυτό δεν γίνεται» είναι απαράδεκτη. Οι μηχανικοί πρέπει να είναι πάντα έτοιμοι να βρουν αναπάντεχες λύσεις σε γνωστά προβλήματα – αυτό που ονομάζουμε «εφεύρεση». Εξάλλου πολλοί μηχανικοί ασχολούνται δημιουργικά με τις τέχνες, πολλοί συνάδελφοί μου στο Ινστιτούτο Fraunhofer είναι επίσης μουσικοί.

« Μόνο οι πιο πρόσφατες τεχνολογίες και καινοτόμες ιδέες θα επιτρέψουν στην Ευρώπη να φανεί ανταγωνιστική στην παγκόσμια οικονομία »

ODILE QUINTIN

γενική διευθύντρια, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού

Ένας ομιλητής σ' ένα πρόσφατο συνέδριο εξέφρασε την άποψη ότι η ΕΕ δεν μπορεί πια να φανεί ανταγωνιστική στην παγκοσμιοποιημένη αγορά βασιζόμενη αποκλειστικά στην παραγωγικότητα. Η καινοτομία και η δημιουργικότητα πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο. Συμφωνείτε;

Η δημιουργικότητα και η καινοτομία έχουν μεγάλη σημασία για το μελλοντικό μας βιοτικό επίπεδο. Η Ευρώπη πρέπει να γίνει πιο εφευρετική και καινοτόμος και να αντιδρά καλύτερα στις τάσεις της αγοράς. Αυτό έχει αναγνωριστεί στο ανώτατο πολιτικό επίπεδο. Εδώ και δύο χρόνια έχει προταθεί μια ευρεία στρατηγική για την καινοτομία και ήδη έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η ικανότητα καινοτομίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Η δημιουργικότητα είναι ένας απ' αυτούς, αλλά δεν αξιοποιείται πλήρως. Ο δεσμός «δημιουργικότητα-καινοτομία» επιβάλλει έξυπνες επενδύσεις που θα δώσουν νέες, βιώσιμες λύσεις και οφέλη για τις οικονομίες και τις κοινωνίες μας. Αυτό είναι το κύριο μήνυμα του Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας, και αποκτά επιπλέον νόημα στα πλαίσια της τρέχουσας οικονομικής κρίσης.

Τι μπορεί να γίνει για να τονωθούν η δημιουργικότητα και η καινοτομία στον τομέα σας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο;

Προκειμένου να αναπτυχθούν συνθήκες που ευνοούν τη δημιουργικότητα και την καινοτομία, πρέπει να αναλάβουμε δράση σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Οι δημόσιοι και οι ιδιωτικοί φορείς οφείλουν να συμμετάσχουν σε αυτή τη διαδικασία.

Η δημιουργικότητα είναι κάτι παραπάνω από τον πολιτιστικό/δημιουργικό τομέα και η καινοτομία δεν αφορά μόνο την Ε&Α. Πρέπει να ενθαρρύνουμε τις εταιρικές σχέσεις ανάμεσα σε διαφορετικούς τομείς όπως ο πολιτισμός, η εκπαίδευση, η έρευνα, η τεχνολογία, η βιομηχανία και οι δημόσιες υπηρεσίες. Είναι απαραίτητο να ενισχύσουμε τις δεξιότητες για μια φιλική προς την καινοτομία κοινωνία.

Παράλληλα με την κινητικότητα και τη μεταφορά γνώσεων, τα μέσα της Κοινότητας υποστηρίζουν τις συσπειρώσεις επιχειρήσεων ως φορείς δημιουργικότητας και καινοτομίας. Η ίδια υποστήριξη απαιτείται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Για τη διατύπωση μιας βιώσιμης και αποτελεσματικής στρατηγικής για τη δημιουργικότητα και την καινοτομία χρειάζονται απτά στοιχεία.

Όταν εγκαινιάσαν τη νέα φάση της στρατηγικής της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση 2008-10, οι πολιτικοί ηγέτες της ΕΕ αναγνώρισαν ότι «βασικός παράγοντας για τη μελλοντική ανάπτυξη αποτελεί η πλήρης αξιοποίηση των δυνατοτήτων δημιουργικότητας και καινοτομίας των Ευρωπαίων πολιτών με βάση τον ευρωπαϊκό πολιτισμό και την αριστεία στην επιστήμη». Πώς θεωρείτε ότι συνδέεται η αρχή αυτή με τον πολιτισμό ως κινητήρια δύναμη για τη δημιουργικότητα και την καινοτομία;

Πέρα από τις τέχνες ο πολιτισμός αφορά επίσης την επιστήμη, την εκπαίδευση, τη βιομηχανία και την ευρύτερη οικονομία. Οι πολιτιστικές και οι δημιουργικές βιομηχανίες συμβάλλουν στην τόνωση της έρευνας, της ανάπτυξης προϊόντων και της καινοτομίας στον τομέα των υπηρεσιών, στην εμπορία και την επικοινωνία, στην παρουσία δημιουργικών ατόμων στις πόλεις ή στη δημιουργία κοινότητας. Μέσα από δίκτυα και εταιρικές σχέσεις, όπου χρειάζονται ιδιαίτερες δεξιότητες, αποτελούν ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης στην εποχή της παγκοσμιοποίησης. Παραδείγματα από ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες φανερώνουν πώς ο πολιτισμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στη βιώσιμη ανάπτυξη σε ό,τι αφορά την οικονομία και την κοινωνία.

Η πρόκληση είναι να αξιοποιηθούν οι θετικές δευτερογενείς συνέπειες του πολιτισμού. Χρειαζόμαστε σωστά στοχευμένες στρατηγικές σε όλα τα επίπεδα της διακυβέρνησης που θα μεγιστοποιούν τους δεσμούς ανάμεσα στον πολιτισμό, τη δημιουργικότητα, την καινοτομία και την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Η ενσωμάτωση του πολιτισμού στις πολιτικές μας είναι η ενσωμάτωση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας.

Η πρόκληση είναι να αξιοποιηθούν οι θετικές δευτερογενείς συνέπειες του πολιτισμού

JAMIE OLIVER

Σεφ

Ο Jamie Oliver είναι ένας διεθνώς αναγνωρισμένος σεφ και ιδρυτής των εστιατορίων Fifteen, ενός φιλανθρωπικού ιδρύματος που προσφέρει επαγγελματική μαθητεία σε νέους που χρειάζονται μια δεύτερη ευκαιρία. Ο Oliver, που χρηματοδοτήθηκε με περιφερειακά κονδύλια για το Fifteen στην Κορνουάλη, είναι επίσης ένας από τους κύριους παράγοντες της εκστρατείας για την υγιεινή διατροφή στα σχολεία του Ηνωμένου Βασιλείου.

Ένας ομιλητής σ' ένα πρόσφατο συνέδριο εξέφρασε την άποψη ότι η ΕΕ δεν μπορεί πια να φανεί ανταγωνιστική στην παγκοσμιοποιημένη αγορά βασιζόμενη αποκλειστικά στην παραγωγικότητα. Η καινοτομία και η δημιουργικότητα πρέπει να παίξουν βασικό ρόλο. Συμφωνείτε;

Δεν είμαι πολιτικός οπότε δεν είμαι ειδικός σε αυτό τον τομέα. Το μόνο που ξέρω είναι ότι σε όποιον επιχειρηματικό κλάδο κι αν ανήκεις, πρέπει συνεχώς να προσαρμόζεσαι, να βελτιώνεσαι και – ναι – να καινοτομείς. Όμως η καινοτομία δεν έχει νόημα αν το προϊόν σου είναι για πέταμα. Όταν ξεκινάμε μια νέα επιχείρηση αναρωτιόμαστε πάντα πώς μπορούμε να ξεπεράσουμε τον εαυτό μας. Πώς μπορούμε άραγε να εξασφαλίσουμε ότι οι πελάτες θα επιστρέψουν σε μας ξανά και ξανά χάρη στην ποιότητα και στη λογική τιμή της προσφοράς μας και στη δημιουργικότητα που τη διακρίνει;

Αυτή είναι η πραγματική δημιουργικότητα, και αν κάποιος μπορέσει να τη συνδυάσει με υψηλή παραγωγικότητα, τότε η επιτυχία είναι εξασφαλισμένη. Αυτό συμβαίνει με τις κουζίνες όλων των επιτυχημένων εστιατορίων... Αυτό συμβαίνει και σε όλα τα Fifteen, όπως και στο εστιατόριο στην Κορνουάλη, το οποίο έχει ήδη αναγνωριστεί και υποστηρίζεται από την ΕΕ για την καινοτομία του. Η κουζίνα του σερβίρει πάνω από 80.000 γεύματα κάθε χρόνο, που σημαίνει 250.000 από τον Μάιο του 2006 οπότε άνοιξε. Δημιουργικό, καινοτόμο, παραγωγικό... επιτυχημένο.

Τα πάνω από 200 υψηλής ποιότητας γεύματα την ημέρα αποτελούν εντυπωσιακή παραγωγικότητα, αλλά ο κόσμος δεν έρχεται γι' αυτό. Αυτό το θεωρούν δεδομένο. Αυτό που θέλουν είναι ό,τι έρχεται στο πιάτο τους, και αυτό είναι αποτέλεσμα της δημιουργικότητας στην κουζίνα.

Επιπλέον το Fifteen αποτελεί ζωντανό παράδειγμα της καινοτομίας εν δράσει με την έννοια ότι παίρνει νέους που χρειάζονται μια αλλαγή στη ζωή τους – συχνά μια δεύτερη

ευκαιρία – και τους μετατρέπει σε ικανούς σεφ με τη δυνατότητα να ακολουθήσουν μια επιτυχημένη καριέρα. Αυτό με τη σειρά του έχει ευρύτερο αντίκτυπο τόσο στις τοπικές κοινότητες γύρω από τα Fifteen όσο και γενικά στη βιομηχανία φιλοξενίας.

Τι μπορεί να γίνει για να τονωθούν η δημιουργικότητα και η καινοτομία στον τομέα σας σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο;

Πιστεύω πως συχνά ανακαλύπτεις ότι κάποιες εταιρείες δεν είναι προσανατολισμένες προς την καινοτομία – τους φτάνει να ακολουθούν την πεπατημένη, και όταν τα πράγματα δυσκολεύουν αυτές οι επιχειρήσεις έχουν προβλήματα. Σε πολλές περιπτώσεις πιστεύω ότι οι επιχειρήσεις, όπως φυσικά και οι κυβερνήσεις κάποιες φορές, πρέπει είτε να κινητοποιήσουν προς τη δημιουργικότητα το υπάρχον προσωπικό είτε να προσλάβουν άτομα που είναι δημιουργικά. Να είστε τολμηροί και μη φοβάστε να πειραματιστείτε με νέες ιδέες.

Τα ευρωπαϊκά χρήματα μπορούν να συμβάλουν. Τόσο χρήμα και τόσο ταλέντο... μια ολόκληρη ήπειρος γεμάτη έξυπνους ανθρώπους! Αναγνωρίστε το, ενστερνιστείτε το, υποστηρίξτε το, χρηματοδοτήστε το... Και μην αγχώνεστε αν κάποιοι αποτύχουν – συμβαίνει κι αυτό.

Πώς βλέπετε τη σχέση μεταξύ δημιουργικότητας, πολιτισμού και των προκλήσεων που συνοδεύουν τη ζωή σε μια σύγχρονη κοινωνία;

Πιστεύω ότι η σύγχρονη κοινωνία προσφέρει ευκαιρίες αντί για προκλήσεις σε ό,τι αφορά τη δημιουργικότητα. Μερικοί από τους Βρετανούς επιχειρηματίες που θαυμάζω – όπως οι Paul Smith και Richard Branson για παράδειγμα – ευημερούν σε μια κοινωνία όπου η δημιουργικότητα θεωρείται αξία και νομίζω ότι οφείλουμε να ενθαρρύνουμε περισσότερα δημιουργικά άτομα να παρουσιάσουν τις ιδέες τους.

Σήμερα το κοινό έχει ιδιαίτερη αντίληψη περί δημιουργικότητας στην καθημερινή ζωή – θέλει καλό σχεδιασμό, απαιτεί εξυπνάδα, προσέχει τι τρώει και τι πίνει σε συγκριση με 20 μόνο χρόνια πριν... Αρνείται να ανεχθεί το χτες. Είναι συντονισμένο με τον σύγχρονο πολιτισμό.

« Σε όποιον επιχειρηματικό κλάδο κι αν ανήκεις, πρέπει συνεχώς να προσαρμόζεσαι, να βελτιώνεσαι και – ναι – να καινοτομείς »

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ: ΛΙΒΕΡΠΟΥΛ 2008

Ο κόσμος σε μια πόλη

Το πρόγραμμα «πολιτιστική πρωτεύουσα» ξεκίνησε το 1985 στην Αθήνα. Έκτοτε κάθε χρονιά ένα κράτος μέλος της ΕΕ πρότεινε την πόλη της επιλογής του. Η πόλη που έλαβε τον τίτλο της πολιτιστικής πρωτεύουσας το 2008 ήταν το Λίβερπουλ, που εφάρμοσε ένα εντυπωσιακό πρόγραμμα με τον τίτλο «Ο κόσμος σε μια πόλη».

Οι επενδύσεις της ΕΕ, ύψους €1,5 εκατ., συνέβαλαν σε έργα υποδομών στην πόλη. Αυτή η χρηματοδότηση παρείχε ένα σημείο εστίασης για την προσέλκυση άλλων εμπορικών επενδύσεων, με την υπόσχεση πολύ μεγαλύτερων οικονομικών επιπτώσεων μακροπρόθεσμα.

Το Λίβερπουλ επωφελήθηκε από τα €1,405 δισ. που χορήγησε το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) στο Merseyside μεταξύ 1994 και 2006. Η χρηματοδότηση αυτή, που μετέτρεψε το Λίβερπουλ από μια πόλη σε οικονομική παρακμή σε κέντρο επιχειρηματικής και καλλιτεχνικής δραστηριότητας, του έδωσε τη δυνατότητα να λάβει τον τίτλο της ευρωπαϊκής πολιτιστικής πρωτεύουσας.

Πολλοί από τους πολιτιστικούς εταίρους που πραγματοποίησαν εκδηλώσεις το 2008 παραμένουν σε επαφή μέσω τοπικών δικτύων. Σε υψηλότερο επίπεδο, άλλα δίκτυα δημιουργούνται ανάμεσα στις ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες.

Εναρκτήρια εκδήλωση

40.000 επισκέπτες έλαβαν μέρος στην έναρξη αυτού του μοναδικού έτους στο Λίβερπουλ. Ο Ringo Starr, πρώην μέλος των Beatles, ήταν ο βασικός προσκεκλημένος μιας συναρπαστικής βραδιάς με τη συμμετοχή 800 καλλιτεχνών.

Τέχνες του θεάματος

Στη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκαν μουσικές εκδηλώσεις κλασικού και σύγχρονου χαρακτήρα. Ο σερ Paul McCartney επέστρεψε στις ρίζες του με μια πολυαναμενόμενη συναυλία στο στάδιο Anfield, με τη συμμετοχή άλλων σημαντικών συγκροτημάτων του Λίβερπουλ.

Εικαστικές τέχνες

Όλοι οι εκθεσιακοί χώροι της πόλης φιλοξένησαν πρωτοποριακή τέχνη, εν μέρει σε συνεργασία με το καλλιτεχνικό φεστιβάλ Μπιενάλε του Λίβερπουλ. Νέες εκθέσεις προσέλκυσαν έναν πρωτοφανή αριθμό επισκεπτών σε γκαλερί και μουσεία. Το κοινό συνέρρευσε στην έκθεση έργων του Klimt στην Tate Liverpool, αλλά εξίσου δημοφιλής αποδείχτηκε η όλο ζωντάνια τέχνη του δρόμου. Μια γιγάντια μηχανική αράχνη μεταμόρφωσε τους δρόμους, συμβατικά πλάσματα προσέλαβαν αμέτρητες καλλιτεχνικές παραλλαγές και παράξενα θέματα τράβηξαν το βλέμμα σε ανοικτούς και κλειστούς χώρους.

Μετάβαση

Στο τέλος του έτους το Λίβερπουλ είχε τιμήσει το παρελθόν του, είχε φιλοξενήσει μια καταπληκτική σειρά πολιτιστικών εκδηλώσεων και είχε αποκτήσει νέες αντιλήψεις για το μέλλον. Οι ευρωπαϊκές πολιτιστικές πρωτεύουσες για το 2009 είναι το Βίλνιους και το Linz.

Η ομάδα Culture Liverpool κατέχει κεντρικό ρόλο στην προώθηση του μακροπρόθεσμου μέλλοντος του Λίβερπουλ ως ενός από τους καλύτερους πολιτιστικούς προορισμούς της Ευρώπης.

Το νέο Λίβερπουλ

Μια σειρά από επιχειρηματικά προγράμματα και πρωτοβουλίες εξακολουθούν να φροντίζουν για τη δικτύωση των μικρών επιχειρήσεων στο βορειοδυτικό τμήμα της Αγγλίας, εκμεταλλευόμενες το θετικό προφίλ που απέκτησε η περιφέρεια.

Σύμφωνα με μια σφυγμομέτρηση της κοινής γνώμης το 79% του κόσμου θεωρούσε το Λίβερπουλ μια «ακμάζουσα πόλη».

Ευρύτερα οφέλη

Άμεσα οφέλη για όλους

Χάρη στις επενδύσεις το Λίβερπουλ απέκτησε όμορφες νέες εγκαταστάσεις. Η Echo Arena και το Συνεδριακό Κέντρο BT απέφεραν €216 εκατ. το 2008 και ήδη έχουν γίνει κρατήσεις μέχρι το 2014. Ένα τεράστιο νέο εμπορικό κέντρο, το Liverpool One, που συνδέει το κέντρο της πόλης με την αποβάθρα Albert, απέφερε €2,16 δισ. στη διάρκεια του έτους.

Η τετραετής περίοδος μέχρι το 2008 απέφερε €11,89 εκατ. επενδύσεων σε τέχνη κοινότητας (κοινωνικοκαλλιτεχνικά προγράμματα) και δημόσια τέχνη. Το πρόγραμμα Δημιουργικές Κοινότητες καθόρισε θέματα για κάθε χρονιά μεταξύ 2004 και 2007 ώστε να προσδιορίσει η πόλη τι επιθυμούσε να επιτύχει το 2008.

Στη διάρκεια του έτους 15 εκατ. άτομα παρακολούθησαν μια πολιτιστική εκδήλωση· οι περισσότερες από αυτές σχετίζονταν με την πολιτιστική πρωτεύουσα. Το 70% των κατοίκων του Λίβερπουλ επισκέφθηκαν ένα μουσείο ή μια γκαλερί.

3,5 εκατ. επισκέπτες ήλθαν στην πόλη· δαπάνησαν €864 εκατ. κατά τη διαμονή τους και έκλεισαν 1 εκατ. κλίνες. Η πληρότητα των ξενοδοχείων έφτασε σε επίπεδα ρεκόρ, αγγίζοντας το 81% σε ένα μήνα.

Πολλοί επισκέπτες αναζήτησαν βοήθεια στο Κέντρο Τουριστικών Πληροφοριών, το 08 Place, που βραβεύτηκε για τις εξαιρετικές υπηρεσίες του. Οι επισκέψεις στα Κέντρα Τουριστικών Πληροφοριών αυξήθηκαν συνολικά κατά 150%. Το πρόγραμμα Welcome προσέλαβε πάνω από 5.000 κατοίκους της περιοχής για να συνεργαστούν με τον τουριστικό τομέα προκειμένου να βελτιωθεί η εξυπηρέτηση των πελατών.

12.000 άρθρα γράφτηκαν για το Λίβερπουλ σε ολόκληρο τον κόσμο, ενισχύοντας την προβολή του και καθιστώντας το πιο ελκυστικό για τους επισκέπτες.

Κάθε παιδί σχολικής ηλικίας στο Λίβερπουλ συμμετείχε στο πρόγραμμα, με 67.000 μαθητές να λαμβάνουν μέρος σε δραστηριότητες και παραστάσεις.

Όλα τα μέλη της κοινότητας πρόσφεραν την υποστήριξή τους στο πρόγραμμα. Έργα και εκδηλώσεις επί παραγγελία χρησιμοποιήθηκαν για να ξεκινήσει διάλογος με τους κατοίκους της πόλης, ακόμα και για δύσκολα ζητήματα όπως το έγκλημα και ο κοινωνικός αποκλεισμός.

Το πρόγραμμα εθελοντισμού ενέπνευσε 1.000 άτομα να βοηθήσουν στη στελέχωση των εκδηλώσεων και να διαδώσουν πληροφορίες για τις διάφορες εκδηλώσεις. Οι οδηγοί ταξί μελέτησαν σε βάθος τον Klimt στην Tate και μερικοί μάλιστα αποφάσισαν να παρακολουθήσουν μαθήματα σύγχρονης τέχνης. Το κοινό ανταποκρίθηκε στην πρόκληση να δει νέα είδη τέχνης σε διάφορα μέσα.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΟΥ –

Η ΤΕΧΝΗ ΩΣ ΜΙΑ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΠΡΟΣ ΕΝΑΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Το Ραπογαμα επισκέπτεται τη Σουηδία όπου ένα έργο καλλιέργει δημιουργικές συνεργίες μεταξύ καλλιτεχνών και του χώρου εργασίας. Το έργο TILLT τοποθετεί καλλιτέχνες σε οργανισμούς προκειμένου να βοηθήσουν τους εργαζόμενους να αναπτύξουν δημιουργικές λύσεις για τις προκλήσεις του σήμερα.

Καθώς βαδίζετε στους διαδρόμους ενός νοσοκομείου λίγο έξω από το Göteborg της Σουηδίας, τα πάντα φαίνονται να είναι όπως τα περιμένετε. Τα δάπεδα αντανακλούν το φως της οροφής, άτομα με λευκές μπλούζες σάς προσπερνούν απορροφημένα στις σκέψεις τους. Αλλά αν είχε τύχει να βρίσκεστε στους ίδιους διαδρόμους πριν από λίγους μήνες, θα παρακολουθούσατε καταγοητευμένοι μαζί με τους ασθενείς και το προσωπικό τις παραστάσεις του χορευτή/χορογράφου Mattias Olaison στους θαλάμους.

«Βλέποντας τους εαυτούς μας μέσα από τα δικά του μάτια, είδαμε κάποια στοιχεία που μας εκφράζουν και κάποια άλλα που είχαμε πάψει να τα συνειδητοποιούμε», λέει η Marianne Olsson, υπεύθυνη έργου στο νοσοκομείο Angereds Närsjukhus. «Ο Mattias Olaison αντιλήφθηκε τι εκπροσωπούμε και μας βοήθησε να το συνειδητοποιήσουμε σαφέστερα». Το έργο αυτό, αποτέλεσμα έρευνας δύο μηνών του καλλιτέχνη στο νοσοκομείο, αποτελεί ένα παράδειγμα της TILLT σε δράση.

Η TILLT, μια σουηδική εταιρεία με έδρα το Göteborg, παρέχει διάφορα προγράμματα τα οποία απασχολούν καλλιτέχνες στους χώρους εργασίας. Τα προγράμματα, μακροπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα ή βραχυπρόθεσμα, έχουν ένα κοινό στοιχείο: αξιοποιούν έναν τρόπο σκέψης χαρακτηριστικό για έναν δεδομένο καλλιτέχνη και τον απελευθερώνουν σε ένα χώρο εργασίας, παρέχοντας έναν καταλύτη για αλλαγή. Ο καλλιτέχνης, οι ανάγκες του εργοδότη, οι στόχοι, τα προβλήματα, η διάρκεια του προγράμματος – όλα τα στοιχεία προσαρμόζονται επιμελώς με αποτέλεσμα μια εμπειρία που είναι μοναδική όπως και τα συμμετέχοντα άτομα.

Το αποτέλεσμα είναι η αλλαγή. Αλλαγή στην αμοιβαία αναγνώριση, την επικοινωνία και την προσέγγιση του αγνώστου. Αλλαγή και στα επίπεδα παραγωγικότητας. Έρευνα που διεξάγεται από το Ινστιτούτο Διαχείρισης Καινοτομίας και Τεχνολογίας (IMIT) στο Göteborg καταδεικνύει αύξηση της παραγωγικότητας και μείωση των επιπέδων αναρρωτικών αδειών.

Πίσω στο νοσοκομείο, η Olsson δεν έχει καμία αμφιβολία: «Η επιφυλακτικότητα έναντι της αβεβαιότητας έχει περιοριστεί σημαντικά σε σύγκριση με παλαιότερα», λέει για το προσωπικό της. Νευρικοί και επιφυλακτικοί κατά την άφιξη του Mattias, οι εργαζόμενοι δεν ήξεραν τι να περιμένουν και αυτό προκαλούσε ανησυχία σε πολλά άτομα. «Βρισκόμαστε στο στάδιο της κατασκευής του νοσοκομείου

και έτσι το σιωπηρό ερώτημα ήταν: 'Γιατί μας το κάνετε αυτό;» Η Olsson γελάει. Αλλά όταν έγινε, η ανταπόκριση των ατόμων ήταν εξαιρετικά θετική, γεγονός που οι διαχειριστές είναι πλέον σε θέση να αξιοποιήσουν όταν προσεγγίζουν νέες ιδέες. «Μπορούμε να τους υπενθυμίζουμε πως μπορούν να εκπλαγούν τολμώντας να κάνουν κάτι που τους φαίνεται ξένο ή να δουν κάτι από άλλη προοπτική. Επομένως, αυτό είναι ένα σημαντικό μέσο για το διαχειριστή. Οι συνεργάτες μου είναι πιο ανοικτοί, πιο δεκτικοί».

Σχετικά με το πρόγραμμα AIRIS

AIRIS – ένα πρόγραμμα ετήσιας διάρκειας της εταιρείας TILLT, στο πλαίσιο του οποίου ο καλλιτέχνης αφιερώνει τους δύο πρώτους μήνες στην έρευνα, την εργασία μαζί με τους εργαζόμενους, την παρατήρηση του χώρου εργασίας, θέτοντας ερωτήματα και, στη συνέχεια, επινοώντας καθήκοντα σχεδιασμένα προς το σκοπό της επίτευξης των στόχων του οργανισμού.

Ο καλλιτέχνης και ο οργανισμός συνταιριάζονται από τον Roger Sarjanen, διαχειριστή έργων της TILLT, ο οποίος θεωρεί ότι λειτουργεί ως ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης διαθέσιμο ανά πάσα στιγμή, τόσο στον καλλιτέχνη όσο και στον πελάτη, εάν αυτοί αισθανθούν ότι είναι αναγκαία η παρέμβαση του.

Με την πάροδο του χρόνου, τόσο αυτός όσο και ο καλλιτέχνης προβαίνουν σε αμοιβαίες υποχωρήσεις, μεριμνώντας ώστε οι ιδέες και τα κίνητρα να προέρχονται από τους εργαζόμενους. Κατ' αυτό τον τρόπο, όταν η TILLT αποσύρεται στο τέλος του έτους, ύστερα από μια τελική συνάντηση με τον οργανισμό για την ολοκλήρωση του προγράμματος, αφήνει πίσω της μια σταθερή αλλαγή.

Αυτές οι αλλαγές διαπιστώθηκαν από όλους τους ερωτηθέντες διαχειριστές. «Δεν μπορείτε να φανταστείτε πόσο ευχάριστο είναι να διευθύνει κανείς άτομα που έχουν κίνητρα και δεν φοβούνται να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες», λέει η Berit Hallersbo, προϊσταμένη του τμήματος ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας αρχής Vaga.

Αφού ανέλαβε 19 ετήσια προγράμματα φιλοξενίας καλλιτεχνών AIRIS, η κοινότητα είναι σε θέση να κρίνει. Τα μισά από τα 1.300 μέλη του προσωπικού της συμμετείχαν σε ένα σχέδιο TILLT και σκοπεύουν να διοργανώσουν άλλα 21. «Θέλουμε να προωθήσουμε μεθόδους που θα συμβάλουν στον τρόπο με τον οποίο το προσωπικό μας αναπτύσσει τις μεθόδους εργασίας του», προσθέτει η Hallersbo. Είναι σαφές ότι αυτό ακριβώς έκανε προσκαλώντας τους καλλιτέχνες του έργου TILLT.

Πώς άρχισαν όλα αυτά;

Στις αρχές του 20ού αιώνα, η σουηδική κοινωνία ασπάσθηκε την αντίληψη ότι η τέχνη και η αναγκαιότητα του πολιτισμού είναι θεμελιώδους σημασίας για τη ζωή των πολιτών της. Η ιδέα της ένταξης της τέχνης στην καθημερινή εργασία προέκυψε από μια επιθυμία για την αναγνώριση του δικαιώματος όλων να εξερευνούν

την τέχνη και τον πολιτισμό. Το 1970, αυτή η ώθηση είχε προσλάβει τη μορφή μιας εθνικής αλυσίδας οργανώσεων οι οποίες πωλούσαν με έκπτωση εισιτήρια θεάτρου, εκθέσεων και όπερας σε εργαζόμενους στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα.

Η Pia Areblad προσχώρησε στο παράρτημα του Göteborg το 2001: το Διαδίκτυο είχε πλέον εδραιωθεί και ο κόσμος είχε έρθει πιο κοντά. Η πώληση εισιτηρίων δεν φαινόταν να είναι η ενδεδειγμένη λύση. «Είχαμε χρηματοδότηση από τον τομέα του πολιτισμού και της τέχνης, την Επιτροπή Επιχειρηματικών και Πολιτιστικών Υποθέσεων και την Επιτροπή Περιφερειακών Υποθέσεων – αμφότερες σε περιφερειακό επίπεδο – να εξετάσουμε τρόπους με τους οποίους η τέχνη και ο πολιτισμός μπορούν να αναπτύξουν τις συνθήκες εργασίας και αντίστροφα», εξηγεί η Areblad, διευθύνουσα σύμβουλος της TILLT.

Παρόλο που η ανάθεση του έργου αφορούσε ολόκληρη την περιφέρεια, δεν υπήρχαν πρόσθετα κονδύλια για την κάλυψη των 48 κοινοτήτων, εκτός της πόλης του Göteborg. «Το γεγονός αυτό αποτελούσε μια πρόκληση και μου αρέσουν οι προκλήσεις, επειδή σε αναγκάζουν να σκεφτείς με διαφορετικό τρόπο και να αλλάξεις απόψεις».

Αυτή η αλλαγή φάνηκε αποδοτική. Η Areblad, μαζί με έναν μόνο συνάδελφό της, άρχισε να προσφέρει εκπαιδευτικά εισιτήρια για εκδηλώσεις βασισμένη αποκλειστικά σε επιχειρηρήσεις. Σήμερα η TILLT – ακόμη και η επωνυμία είναι νέα – απασχολεί 10 άτομα και τα έσοδά της προέρχονται σε ποσοστό 65% από αυτοχρηματοδότηση: πρόσφατα της χορηγήθηκαν δύο μη επιστρεπτέες ενισχύσεις από την ΕΕ, έχει δε στο πλευρό της την ομοσπονδία σουηδικών επιχειρήσεων, τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τον τομέα του πολιτισμού.

Αντιγράφοντας το παράδειγμα της TILLT αλλού – πώς μπορεί να υλοποιηθεί μια ιδέα

Η Areblad άρχισε να συγκεντρώνει τις πολιτιστικές οργανώσεις στην περιοχή-στόχο, ρωτώντας πώς οι επαγγελματικές πολιτιστικές δραστηριότητες θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις συνθήκες εργασίας στην κοινότητά τους. Στη συνέχεια τις κάλεσε να γίνουν οργανώσεις-μέλη της TILLT. Το επόμενο στάδιο ήταν να αναζητήσει πελάτες – προσεγγίζοντας αρχικά τις τοπικές αρχές και εξασφαλίζοντας την υποστήριξη του διευθυντή. «Η απόφαση για την αξιοποίηση της τέχνης και του πολιτισμού ως μέσου ανάπτυξης των συνθηκών εργασίας στο πλαίσιο μιας κοινότητας πρέπει να ληφθεί από το διευθυντή», εξηγεί η Areblad.

Έχοντας εξασφαλίσει την έγκριση του προϊσταμένου της κοινότητας, προσέγγισε τους αρμόδιους για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων και του ανθρώπινου δυναμικού δημόσιους υπαλλήλους εντός της κοινότητας – οι δημόσιες αρχές είναι οι μεγάλοι εργοδότες στη Σουηδία – μόνο η πόλη του Göteborg απασχολεί 50.000 άτομα. Κατόπιν αυτού, καταρτίστηκε ένα δημιουργικό σχέδιο που εξηγούσε τον τρόπο με τον οποίο η τοπική αρχή θα αξιοποιούσε την τέχνη στο πλαίσιο του οργανισμού της.

Αφού καθορίστηκε και αυτό, το επόμενο εύλογο βήμα ήταν το τμήμα ανάπτυξης επιχειρήσεων να εξετάσει την ενδεχόμενη συμ-

μετοχή του ιδιωτικού τομέα προσεγγίζοντας επιχειρήσεις που έδρευαν στην κοινότητα. «Εάν κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο η καλλιτεχνική ικανότητα μπορεί πράγματι να ενισχύσει την ανάπτυξη του τομέα, τότε θα το διαδώσουν», λέει η Areblad.

«Το μόνο που χρειάζεται είναι επαγγελματίες καλλιτέχνες, δημόσιες αρχές και ο ιδιωτικός τομέας τότε μπορείτε να εφαρμόσετε αυτό το μοντέλο οπουδήποτε», προσθέτει. Χρειάζεστε επίσης το άτομο με όραμα και τη βούληση να συγκεντρώσετε όλους αυτούς τους παράγοντες.

Η τέχνη και η δημιουργικότητα αποτελούν κινητήριες δυνάμεις της καινοτομίας και της ανάπτυξης

Ο Bertil Törsäter είναι διευθύνων σύμβουλος για την περιφερειακή ανάπτυξη στο δυτικό Götaland. Είναι βέβαιος ότι οι οργανώσεις που διερευνούν νέους τρόπους σκέψης θα είναι πλέον σε πλεονεκτικότερη θέση προκειμένου να εκμεταλλευθούν τις ευκαιρίες που θα προκύψουν με την ενδεχόμενη οικονομική ανάκαμψη. «Ο δημιουργικός νους είναι ανοικτός στην αλλαγή και η αλλαγή είναι αυτό που βιώνουμε», δηλώνει ο Bertil Törsäter. Η περιφέρεια του δυτικού Götaland είναι αναλογικά ένας από τους μεγαλύτερους στον κόσμο επενδυτές στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης με τον οποίο ο Törsäter θεωρεί ότι η δημιουργικότητα συνδέεται εγγενώς.

Η AstraZeneca, μια πολυεθνική φαρμακευτική εταιρεία που απασχολεί 60.000 άτομα σε ολόκληρο τον κόσμο, έχει 2.000 στελέχη – κυρίως ερευνητές – που εργάζονται στις εγκαταστάσεις της του Göteborg. Ο διευθυντής της μονάδας Peter Nyström είναι βέβαιος ότι ο Törsäter έχει δίκιο. «Πολιτισμός, υγεία, καινοτομία και ανταγωνιστικότητα· εδώ υπάρχει κάτι ενδιαφέρον». Η εταιρεία συνειδητοποιεί ολοένα και περισσότερο ότι το μαγικό σημείο είναι η διεπαφή μεταξύ χάους και τάξης, όπως το θέτει ο Nyström.

Όπως συμβαίνει σε όλες οι επιχειρήσεις, έτσι και στην AstraZeneca η επιτυχία της ως εταιρείας εξαρτάται από την ικανότητά της να αναπτύσσει νέες ιδέες, κάτι που ο Nyström θεωρεί ότι προκύπτει από το συνδυασμό διαφορετικών προοπτικών. Η δημιουργική προοπτική που επιδίωκε η εταιρεία δημιουργήθηκε με τη συμμετοχή σε δύο προγράμματα AIRIS. Ο Mikael Werner, διευθυντής μιας μονάδας εξηγεί: «Χρειάζεται θάρρος για να εμπλέξει κανείς την εταιρεία του σε ένα σχέδιο TILLT, επειδή το αποτέλεσμα είναι άγνωστο». Το αποτέλεσμα στην περίπτωση της AstraZeneca ήταν ένας οργανισμός που ήταν έτοιμος για την αλλαγή. «Διαπιστώνουμε αλλαγές σε μηνιαία βάση και δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι μετά την ολοκλήρωση του έργου, τα άτομα ήταν πιο ανοικτά στην αλλαγή και ένιωθαν λιγότερο άγχος απέναντί της».

Η διατήρηση της δραστηριοποίησης των ατόμων αποτελεί την κύρια πρόκληση κατά τον Nyström. «Ότι κάνουμε δεν απέχει πολύ από το επίπεδο του βραβείου Νόμπελ – και είναι δύσκολο να υπερβούμε τις προσδοκίες μας τη στιγμή που λειτουργούμε στο 80% των δυνατοτήτων μας. Πρέπει να είμαστε στο 120%. Οι τρόποι σκέψης που προέκυψαν στο πλαίσιο του σχεδίου AIRIS μας βοήθησαν από αυτή την άποψη».

Ο Törsäter ισχυρίζεται ότι η στήριξη για την τέχνη και τον πολιτισμό σε περιφερειακό επίπεδο αποφέρει ένα άλλο σημαντικό όφελος: καθιστά την περιφέρεια ελκυστική για ξένες εταιρείες. «Πρέπει πράγματι να δημιουργήσουμε ένα χώρο στον οποίο τα άτομα θα θέλουν να εργάζονται». Η Volvo, η AstraZeneca και άλλες πολυεθνικές εταιρείες διαθέτουν εγκαταστάσεις στο Göteborg, απασχολώντας προσωπικό που είναι συνηθισμένο να επιλέγει μεταξύ των μεγάλων μητροπολιτικών περιοχών. «Πρέπει να καταστήσουμε σαφή το λόγο για τον οποίο θα πρέπει να έρθουν εδώ», εξηγεί ο Törsäter. Η δημιουργία νέων συστημάτων και πεδίων για την ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ του επιχειρηματικού και του δημιουργικού τομέα είναι μια λύση. «Το έργο TILLT αποτελεί ένα μόνο παράδειγμα ενός νέου τρόπου συγχώνευσης δύο δυνάμεων για τη δημιουργία μιας μεγαλύτερης δύναμης χάρη στη συνεργασία».

Ποιος θα πληρώσει το λογαριασμό;

Οι πολιτιστικές οργανώσεις καταβάλλουν ένα χαμηλό τέλος για να γίνουν μέλη και να προωθηθούν. Οι δημόσιες αρχές, όπως και ο ιδιωτικός τομέας, συνεισφέρουν προκειμένου να συμμετάσχουν σε ένα πρόγραμμα της TILLT, είτε αυτό είναι ένα μονοετές σχέδιο AIRIS, ένα επί παραγγελία σχέδιο "δημιουργικής ώθησης" είτε πρόκειται για την κατάρτιση και την υποστήριξη των μελών του προσωπικού τους από την TILLT προκειμένου αυτά να διαδραματίσουν το ρόλο του "πολιτιστικού πρέσβη στον οργανισμό". "Κατ' αυτό τον τρόπο δεν είμαστε αναγκασμένοι να απευθυνόμαστε στους πολιτικούς ζητώντας τεράστια χρηματικά ποσά. Το κόστος επιμερίζεται: όλοι συμβάλλουν, όλοι ωφελούνται", εξηγεί η Areblad.

Πολιτισμός και επιχειρήσεις – περισσότερο από μια συμφωνία χορηγίας

Στο δυτικό Götaland, η ενασχόληση των επιχειρήσεων με τον πολιτισμό υπερβαίνει τα όρια των χορηγιών και δεν περιορίζεται πλέον σε λογότυπα που αναγράφονται στο πρόγραμμα της όπερας. «Όταν απασχολούμε έναν καλλιτέχνη στο πλαίσιο ενός έργου AIRIS, μπορούμε να δούμε το αποτέλεσμα που αντανακλάται στα αριθμητικά στοιχεία· τα οφέλη μπορούν να προσδιορισθούν ποσοτικά», λέει ο Hans Löwlund, διευθυντής ανάπτυξης της Σουηδικής Εμπορικής Ομοσπονδίας.

Θεωρεί ότι οι καλλιτέχνες είναι άτομα με ευρύτητα πνεύματος, δημιουργικά και ευέλικτα, αλλά δεν ενδιαφέρονται να προσληφθούν. «Θέλουν να είναι ελεύθεροι», εξηγεί ο Löwlund. «Κατά συνέπεια, ακόμη και αν ένας διαχειριστής ανθρώπινου δυναμικού θα επιθυμούσε να βρει αυτή την εξέχουσα προσωπικότητα, δεν θα ήταν σε θέση να το κάνει». Ο Löwlund θεωρεί ότι ο μόνος τρόπος να προσελκύσει άτομα με αυτά τα χαρακτηριστικά σε μια εταιρεία είναι να τα εντάξει για τρεις, έξι ή δώδεκα μήνες στο πλαίσιο ενός σχεδίου όπως το AIRIS. «Ξαφνικά μπορείτε να διαπιστώσετε ότι η εταιρεία αποκτά μεγαλύτερη ευρύτητα πνεύματος και γίνεται πιο καινοτομική, αποκτά μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση».

Ο καλλιτέχνης ως οδηγός προς νέες λύσεις

Ο Klas Ålander, διευθυντής εταιρικής επικοινωνίας, και η Ewa Degerman, διευθύντρια παγκόσμιου ανθρώπινου δυναμικού, εργάζονται για την εταιρεία FlexLink. Και οι δύο συμφωνούν με τον Löwlund. Η εταιρεία τους δραστηριοποιείται στον τομέα της διοικητικής μέριμνας της παραγωγής και το 2007 υπήρξε ένα δύσκολο έτος γι' αυτούς. Μία απόφαση αλλαγής ενός προμηθευτή απέτυχε παταγωδώς στην αρχή του έτους και με την πάροδο των μηνών

προέκυψαν ορισμένες απολύσεις προσωπικού. «Οι συνεργάτες αγωνίζονταν να καλύψουν τη ζήτηση. Αυτό δημιούργησε προβλήματα και πίεση. Είμαι βέβαιος ότι η παρουσία του καλλιτέχνη βοήθησε, καθώς αφορούσε τη διεύρυνση των προοπτικών», λέει ο Ålander.

Αν και η εταιρεία ανέκαμψε από τις εσωτερικές δυσχέρειες, το παγκόσμιο οικονομικό κλίμα εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση. Ο Ålander είναι πεπεισμένος ότι έχει έλθει η στιγμή του καινοτομικού τρόπου σκέψης. «Οι εταιρείες πρέπει να σκέπτονται με νέους τρόπους. Η τέχνη και ο πολιτισμός αποτελούν τρόπους για τη διασφάλιση της καινοτομίας σε έναν οργανισμό».

Η διαχείριση ενός έργου AIRIS μεταθέτει τη δέσμευση από τη διεύθυνση, εξηγεί η Degerman. «Είναι σημαντικό αυτό να μη θεωρείται ως ζήτημα ανθρώπινου δυναμικού, αλλά ως εταιρικό έργο. Πρέπει κανείς να είναι απόλυτα σαφής σχετικά με το τι θέλει να επιτύχει με αυτό και να συγκροτήσει μια σχετικά περιορισμένη ομάδα διαχείρισης έργου». Η οργάνωση του έργου και η εξασφάλιση της συνεργασίας των άλλων διαχειριστών αποτελεί απλώς μια συνιστώσα της πρόκλησης. Οι εργαζόμενοι πρέπει να ενθαρρυνθούν.

Αρχικά υπάρχει μεγάλο άγχος. Το προσωπικό δεν ήθελε καθόλου να συμμετάσχει. «Αλλά μόλις άρχισε το σχέδιο, τα άτομα συμμετείχαν με όλη τους την ψυχή και αυτό ήταν φανταστικό», λέει η Degerman. Τους ζητήθηκε να δημιουργήσουν κάποια έργα τέχνης και οργανώθηκε μια έκθεση. «Τα έργα συνέχισαν να καταφθάνουν ακόμη και μετά τη λήξη της εκδήλωσης. Αλλά αφού ξεκίνησαν, δεν ήθελαν πλέον να σταματήσουν», θυμάται ο Ålander.

Αυτός ο ενθουσιασμός είναι ένα στοιχείο που η PAROC, μια εταιρεία παραγωγής μονώσεων λιθοβάμβακα, διέκρινε επίσης στους εργαζομένους της κατά τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα TILLT και μετά τη λήξη της. Ο Lars Lindström, προϊστάμενος του τμήματος ανθρώπινου δυναμικού, κάλεσε την TILLT να διαχειριστεί έως τώρα δύο έργα AIRIS, ενώ ένα τρίτο έχει δρομολογηθεί. «Ποτέ δεν είναι η σωστή στιγμή και τα άτομα θα ισχυρίζονται ότι ανεξάρτητα από

Πώς λειτουργεί στην πράξη ένα έργο AIRIS;

«Από την άποψη των διαχειριστών, τα άτομα δεν πρόκειται να ενθουσιαστούν από την αρχή, αλλά πρέπει να έχει κανείς αυτοπεποίθηση και το θάρρος της γνώμης του ώστε να μπορεί να την κατευθύνει. Πρέπει να αντιμετωπίζετε το άγχος του προσωπικού όσο διαρκεί αυτή η διαδικασία. Είναι όμως και πολύ διασκεδαστικό. Στους ασθενείς άρεσε να κάθονται στην αίθουσα αναμονής παρακολουθώντας την παράσταση κάποιων χορευτών που προκαλούσε πολύ γέλιο και διασκέδαση σε ένα χρονικό διάστημα που συνήθως είναι συνηφασμένο με την αγωνία όλων μας». Mariianne Olsson, διευθύντρια έργου στο νοσοκομείο Angered

το αν ένα έργο εφαρμόστηκε με επιτυχία αλλού, ο δικός τους χώρος εργασίας είναι διαφορετικός. Οι άνθρωποι θα αναζητήσουν δικαιολογίες. Αλλά κανείς πρέπει να ξεκινήσει. Χρειάζεται θάρρος», λέει ο Lars Lindström.

Η PAROC βρισκόταν σε στασιμότητα: η βαριά βιομηχανία ήταν εγκατεστημένη στην περιοχή εδώ και μια γενιά, πέντε βάρδιες συνεπάγονταν ότι μόλις το 20% του προσωπικού βρισκόταν κάθε φορά στις εγκαταστάσεις και παρόλο που τα δύο εργοστάσια τα χώριζε μόνο ένας τοίχος, αυτός θα μπορούσε να είναι ένα βουνό. Ήταν μια κατάσταση ρουτίνας. «Ήθελα οι εργαζόμενοι να είναι υπερήφανοι που εργάζονται εδώ».

Και υπάρχουν λόγοι να είναι κανείς περήφανος: η μόνωση λιθοβάμβακα που παράγει το εργοστάσιο είναι εξαιρετικά αποδοτική ενεργειακά. Το προϊόν διαθέτει σαφή περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα, παρέχοντας πιο αποτελεσματική μόνωση σε σύγκριση με τις εναλλακτικές λύσεις. Ο Lindström ήθελε το προσωπικό του να είναι περήφανο για το γεγονός αυτό. «Αντί να σκέφτονται μόνο την υποθήκη που πρέπει να πληρώσουν, ήθελα να σκέφτονται ότι έχουν την ευκαιρία να εργάζονται στην PAROC και να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος», λέει. Για το λόγο αυτό απευθύνθηκε στην TILLT.

Ο ηθοποιός/σκηνοθέτης που επιλέχθηκε με προσοχή και ακρίβεια από τον Roger Sarjaneen, διχειριστή έργων της TILLT, κατέφθασε στην ώρα του και πέρασε τους συνήθεις δύο μήνες παρακολουθώντας και παρατηρώντας.

Το αποτέλεσμα: το ίδιο προσωπικό, διαφορετικά άτομα

Και μετά προέκυψαν τα καθήκοντα. Ύστερα από ορισμένες συμβουλές για τον τρόπο που πρέπει κανείς να κοιτά μέσα από ένα φακό, οι εργαζόμενοι κλήθηκαν να φωτογραφίσουν ο ένας τον άλλο με τον τρόπο που αυτοί θεωρούσαν ότι απεικόνιζε καλύτερα αυτό που έκαναν. Η λήψη και στη συνέχεια η παρουσίαση των φωτογραφιών έφερε κοντά τους εργαζόμενους. Ο διάλογος διευκολύνθηκε χάρη στη συμμετοχή σε μια εργασία, ενώ οι ίδιες οι φωτογραφίες αποκάλυψαν στους εργαζόμενους μια νέα διάσταση των συναδέλφων τους και η ποιότητα των εικόνων υπήρξε πηγή υπερηφάνειας.

Αστέιοι αγώνες περιλάμβαναν πυγμαχία – αυτό μεταξύ ανδρών, πολλοί από τους οποίους στα πενήντα τους, που είχαν εργασθεί ο ένας δίπλα στον άλλο για 20, 30 ή περισσότερα χρόνια χωρίς να ανταλλάξουν ούτε μια χειραψία. Ακόμη και ένας αγώνας φτυσίματος είχε αίσιο τέλος! Γέλιο, συνεργασία, αμοιβαία αναγνώριση.

Ένας από τους εργαζόμενους, ένας οδηγός περονοφόρου ανυψωτικού οχήματος, ανέλαβε το καθήκον να καταγράψει ήχους σε ολόκληρο το εργοστάσιο ονομάζοντάς τους “το τραγούδι των μηχανών». Εμφανίστηκε στη σουηδική τηλεόραση τον Μάρτιο, μιλώντας για τη συμμετοχή του στο έργο και δήλωσε ότι πλέον θεωρεί τον πολιτισμό ως τον ορισμό της ανθρωπιάς. Ο Lindström

εξηγεί: “Η εργασία του τον οδήγησε να αντιμετωπίσει το εργασιακό του περιβάλλον με εντελώς διαφορετικό τρόπο και το προϊόν που παράγει, ως αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής προοπτικής, το περιβάλλει με μεγάλη εκτίμηση, όπως πρέπει».

Η έκθεση στα MME δεν μπορεί να έχει αρνητικές επιπτώσεις; Στην απάντησή του ο Lindström αποκάλυπτε μια άλλη ζωτικής σημασίας συνιστώσα της επιτυχίας ενός έργου AIRIS, την ποιότητα της διαχείρισης: “Η δημοσιότητα είναι σπουδαία, αλλά εκείνο που μου αρέσει πραγματικά είναι ότι παρέχει στους τύπους αυτούς κάτι για να καυχούνται κατά τη διάρκεια ενός πάρτι με φίλους, την οικογένεια ή τους γείτονες. Θα έχουν να πουν: “Την περασμένη εβδομάδα η εφημερίδα έγραφε για μας”. Μου αρέσει πολύ όταν έχουν να καυχηθούν για κάτι».

Ο διευθυντής εργοστασίου Michael Gustavsson εξηγεί ότι κατά το έτος που ακολούθησε το σχέδιο επιτεύχθηκε αύξηση της παραγωγής κατά 20 %, μια σημαντικότερη πρωτόγνωρη αύξηση. Επίσης μειώθηκαν οι αναρρωτικές άδειες. Η δημοσκόπηση μεταξύ των εργαζομένων πριν από την έναρξη του έργου ήταν μια ψυχοφθόρα διαδικασία. Μόλις το 5 % ανταποκρίθηκε σε ένα ερωτηματολόγιο σχετικό με την ποιότητα των συνθηκών εργασίας. Η ανταπόκριση μετά τη λήξη του έργου ανήλθε στο 95 %. Φαίνεται ότι οι εργαζόμενοι της PAROC αρχίζουν να συμμετέχουν. “Τώρα πλέον συναντώνται μετά τη δουλειά, μοιράζονται το χρόνο τους», λέει ο Lindström. Χάρη στο δικό του όραμα, έχουν επίσης κάτι για να καυχηθούν.

Ποιο είναι το επόμενο βήμα;

Το επόμενο βήμα της TILLT είναι να προσδώσει μια ευρωπαϊκή διάσταση στο έργο της – να μοιραστεί τη γνώση της και να διδαχθεί από άλλους που εργάζονται για την επίτευξη ενός παρόμοιου στόχου.

Μόλις εγκρίθηκαν δύο μη επιστρεπτές ενισχύσεις της ΕΕ, οι οποίες θα έχουν θεμελιώδη σημασία για τη διάδοση της καλής πρακτικής της TILLT. Θα χορηγηθεί €1,5 εκατ. ετησίως για τα επόμενα τρία έτη – €780.000 ετησίως από το ταμείο INTERREG IVA της ΕΕ και το υπόλοιπο ποσό από τις συμμετέχουσες περιφέρειες της Σκανδιναβίας. Τα χρήματα αυτά θα χρησιμοποιηθούν για τη συνέχιση του σχεδίου δημιουργικής αλληλεπίδρασης κατά την εργασία, στο οποίο συμμετέχουν τέσσερις περιφέρειες: η νότια Νορβηγία, η ανατολική Νορβηγία, η βόρεια Δανία και η δυτική Σουηδία. Με βάση την εμπειρία της TILLT, η προσπάθεια θα επικεντρωθεί στη δημιουργία νέων μεθόδων, την έρευνα για τον προσδιορισμό των επιπτώσεων του έργου που έχει ήδη ολοκληρωθεί και τη διασφάλιση μιας σταθερά υψηλής ποιότητας έργου. Ο γενικός στόχος είναι να διατηρηθεί η ουσία της τέχνης ως κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Στην TILLT χορηγήθηκε επίσης μια μη επιστρεπτέα ενίσχυση ύψους €150.000 προκειμένου να συμμετάσχει ως εταίρος στην ανάπτυξη του πρώτου Πράσινου Βιβλίου της ΕΕ για τον πολιτισμό, διαδίδοντας τη γνώση της σχετικά με την προώθηση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας στην κοινωνία μέσω της ένταξης της τέχνης και του πολιτισμού στην καθημερινή μας ζωή.

“Είμαι πεπεισμένη ότι πρέπει να αντιμετωπίσουμε την πρόκληση της ανάπτυξης της δημιουργικότητας και της καινοτομίας στην Ευρώπη προκειμένου να αναδειχθούμε στην πλέον δυναμική οικονομία της γνώσης σε ολόκληρο τον κόσμο. Αυτό που επιδιώκεται πάντοτε είναι οι νέοι ορίζοντες και η τέχνη να αποτελούν μέσο για συνέχιση της ανάπτυξης. Είναι ένα ταξίδι, με όλα όσα αυτό συνεπάγεται», λέει η Areblad.

ΚΟΙΝΗ ΔΡΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Άνθρωποι και επιχειρήσεις ευημερούν όταν βρίσκουν νέες μορφές εργασίας και διαβίωσης. Στην Ευρώπη ο προηγμένος τρόπος σκέψης μας παράγει καινοτόμο επιστήμη, καλύτερες επιχειρηματικές λύσεις και μια ευρεία γκάμα καλλιτεχνικής έκφρασης. Είτε πωλούμε ένα προϊόν είτε βρίσκουμε νέους τρόπους να εκτιμήσουμε την τέχνη, διαπρέπουμε στην εξερεύνηση νέων διαστάσεων.

Η στρατηγική της Λισαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, που προάγει ειδικά το συνδυασμό οικονομικής ανάπτυξης και ευρύτερων ωφελειών για την κοινωνία και το περιβάλλον, αποτελεί εξαιρετικό πλαίσιο για την υποστήριξη επιχειρηματικών ιδεών σύμφωνα με αυτήν ακριβώς την αρχή. Στις επιχειρήσεις, έξυπνες λύσεις σημαίνει προϊόντα που αποδίδουν καλύτερα και προσφέρουν ευρύτερα οφέλη.

Στην πολιτιστική ζωή, οι νέοι τρόποι παρουσίασης και ερμηνείας έργων τέχνης, μουσικής, θεάτρου ή κινηματογράφου εμπνεύουν διαρκώς το κοινό και του εξάπτουν τη φαντασία. Παλιά έργα τέχνης αποκτούν νέα ζωή και νέες μορφές καλλιτεχνικής έκφρασης εμφανίζονται συνεχώς.

Στο εσωτερικό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τα προϊόντα και οι λύσεις που χαρακτηρίζονται από δημιουργικότητα και καινοτομία ήδη χρηματοδοτούνται κατά προτεραιότητα. Το Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας λειτουργεί ως εστιακό σημείο για τον προσδιορισμό κοινών προτεραιοτήτων ανάμεσα στα διάφορα συμφέροντα. Προωθεί τη συζήτηση διαφόρων θεμάτων, από την ιατρική έρευνα μέχρι τις καλές τέχνες και την όπερα, από την αστρονομία και το διάστημα μέχρι τη διά βίου μάθηση και τα ηλεκτρονικά παιχνίδια στην εκπαίδευση. Ακολουθούν μερικά φωτεινά παραδείγματα από διάφορες γενικές διευθύνσεις της Επιτροπής.

Διαμόρφωση νέων προσεγγίσεων στην έρευνα

Η ΓΔ Έρευνας είναι συνηθισμένη να λειτουργεί στην αιχμή της επιστήμης και της τεχνολογίας. Τα σημερινά έργα αφορούν την πλήρως ολοκληρωμένη έρευνα που καλύπτει τις ανάγκες της αγοράς και της κοινωνίας σε πολλά διαφορετικά επίπεδα. Οι κύριες προτεραιότητες αυτών των έργων είναι να στηρίξουν την ευημερία και την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ, να προωθήσουν το ρόλο της επιστήμης στη σύγχρονη κοινωνία και να συνδέσουν την εθνική έρευνα με έργα που πραγματοποιούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Φέτος η μεγαλύτερη εκδήλωση ήταν το συνέδριο **Research Connection '09**, κατά το οποίο επιστήμονες και ερευνητές συναντήθηκαν με επιχειρηματίες και βιομήχανους. Το συνέδριο έλαβε χώρα στην Πράγα, στο πλαίσιο της τσεχικής προεδρίας της ΕΕ, και περιέλαβε την παρουσίαση πολλών πρωτοποριακών ερευνητικών έργων που ήδη χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Οι συμμετέχοντες εμπνεύστηκαν από το έργο που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, αλλά ιδιαίτερη σημασία έχει το γεγονός ότι έμαθαν πώς μπορούν να προσελκύσουν ευρωπαϊκή ερευνητική χρηματοδότηση για τα έργα τους και να συναντήσουν ενδιαφερόμενους επενδυτές και συνεργάτες που μπορεί να γίνουν εταίροι τους.

Το **Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΚΤ)** είναι ένας νέος φορέας που δημιουργήθηκε από την Επιτροπή και

έχει στόχο να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ πανεπιστημίων, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων. Το ΕΚΤ θα επικεντρωθεί στη μεταφορά γνώσεων και θα αποδείξει ότι η έρευνα οδηγεί πράγματι σε καινοτόμα εμπορεύσιμα προϊόντα. Οι πρώτες του προτεραιότητες αφορούν τους τομείς της κλιματικής αλλαγής, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της τεχνολογίας επικοινωνιών.

Το Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας – ένα επιχειρηματικό εργαλείο

Χάρη στο ευρωπαϊκό χάρισμα και καινοτομία, στην ΕΕ υπάρχουν εταιρείες που διαθέτουν τα πλέον τεχνολογικά προηγμένα, υψηλής ποιότητας προϊόντα και συγχρόνως προάγουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και τα κοινωνικά οφέλη. Προκειμένου να βοηθήσει ακόμα περισσότερες επιχειρήσεις να εξελιχθούν και να αναπτυχθούν, η ΓΔ Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας χρησιμοποιεί διάφορα νέα μέσα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η πρώτη ευρωπαϊκή **Εβδομάδα ΜΜΕ** πραγματοποιήθηκε τον Μάιο, παρέχοντας στήριξη σε νέες επιχειρήσεις και προτρέποντας τις υπάρχουσες ΜΜΕ να διευρύνουν ακόμα περισσότερο τους ορίζοντές τους. Οι ΜΜΕ, απ' τις οποίες συχνά πηγάζουν πολλές απ' τις καλές ιδέες που βλέπουμε γύρω μας, αποτελούν ιδιαίτερα γόνιμο έδαφος για καινοτόμες και δημιουργικές έννοιες. Η εβδομάδα περιέλαβε μια μοναδική διαδραστική έκθεση με τίτλο **«Εμπειρία από μια ΜΜΕ»**, όπου μια σειρά εκθέματα προσκαλούσαν τους επισκέπτες «να δουν, να μυρίσουν, να αγγίξουν και να ακούσουν» τι σημαίνει να είσαι επιχειρηματίας.

Ο πολιτισμός ως κινητήρια δύναμη για τη δημιουργικότητα και την καινοτομία

Στα πλαίσια του ρόλου της ως συντονιστή του Έτους, η ΓΔ Εκπαίδευσης και Πολιτισμού χρησιμοποιεί την ποικιλομορφία καινοτομίας που διαθέτουν τα πολιτιστικά έργα για να προτρέψει προς νέες προσεγγίσεις στην επιχειρηματικότητα και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Με τον πολιτισμό να βρίσκεται στον πυρήνα του Έτους, υπάρχουν ευκαιρίες για όλους σε ολόκληρη την Ευρώπη να συμμετάσχουν, καθώς παραμερίζονται οι οικονομικές, κοινωνικές και εθνικές διαφορές.

Ως άτομα, η ικανότητά μας να δημιουργούμε και να καινοτομούμε γεννά μέσα μας μια αίσθηση ικανοποίησης, πράγμα που μας

επιτρέπει να εκφραστούμε καλύτερα. Η μουσική, η τέχνη, το θέατρο, ο κινηματογράφος και η λογοτεχνία παρέχουν μια διέξοδο για τη δημιουργική μας έκφραση σε τόσο πολλές διαφορετικές μορφές. Η εμπειρία αυτή είναι ιδιαίτερα επωφέλης σε προσωπικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ταυτόχρονα ο πολιτισμός συνεπάγεται επίσης οικονομικά οφέλη και μπορεί να λειτουργήσει ως κινητήρια δύναμη για την αναγέννηση υποβαθμισμένων περιοχών. Η επιχειρηματική λογική της προώθησης πολιτιστικών προγραμμάτων και της στήριξης για την ανάπτυξη τοπικών οικονομικών μέσω του πολιτισμού είναι ακλόνητη. Όχι μόνο ενθαρρύνεται η δημιουργικότητα και η καινοτομία μεταξύ των συμμετεχόντων, αλλά επίσης υποστηρίζονται η κινητικότητα και οι παραγωγικές ανταλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων.

Ο πολιτισμός στον πυρήνα της οικονομίας και της κοινωνίας

Η κατάδειξη των δεσμών μεταξύ του πολιτισμού, της δημιουργικότητας και της καινοτομίας είναι θεμελιώδης αρχή της **ευρωπαϊκής ατζέντας για τον πολιτισμό**, του πρώτου πολιτικού πλαισίου για την ένταξη του πολιτισμού στα ευρωπαϊκά θέματα. Το **Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τον Πολιτισμό**, που θα πραγματοποιηθεί τον Σεπτέμβριο του 2009 στις Βρυξέλλες, θα δώσει την ευκαιρία να γίνει ένας απολογισμός των μέχρι τότε επιτευγμάτων και να υποστηριχθούν τα επόμενα βήματα.

Ταυτόχρονα προωθούνται επίσης και άλλες πολιτικές προτεραιότητες, όπως η ενθάρρυνση νέων δεξιοτήτων και επαγγελματικών ευκαιριών, η διά βίου μάθηση, η καινοτομία στη βιομηχανία και η δραστηριοποίηση των δυνατών σημείων του πολιτισμού σε μια παγκόσμια αγορά. Πρόκειται κατ' εξοχήν για τη χρήση δημιουργικών και καινοτόμων ιδεών για την απόκτηση οικονομικής δύναμης, καθώς και την εξασφάλιση της ατομικής και κοινωνικής ευημερίας.

Ενσωμάτωση της πολιτιστικής εμπειρίας σε όλους τους τομείς

Το Έτος δίνει την ευκαιρία σε πολλούς διαφορετικούς τομείς να μοιραστούν κοινά πλεονεκτήματα και να βασιστούν σε συνεργίες και θετικά δευτερογενή αποτελέσματα, όπως φανερώνει το πρόγραμμα εκδηλώσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Εκτός από καλλιτεχνικές εκδηλώσεις όπως η διαδραστική **έκθεση Orbis**

Pictus, παρουσιάζεται η επιστημονική καινοτομία στην αστρονομία και στο διάστημα, ενώ οι συναυλίες μοιράζονται το προσκήνιο με νέες εξελίξεις στην οικοκαινοτομία. Σε άλλο επίπεδο, το **Imagine 09**, ένας νέος διαγωνισμός σχεδίου (design) για σχολεία στην Ιρλανδία, κάλεσε τους μαθητές να σχεδιάσουν ένα αντικείμενο για την τάξη του μέλλοντος και να περιγράψουν πώς θεωρούν ότι θα βελτιώσει τη διαδικασία μάθησης. Η πραγματική πρόκληση είναι να μετατραπεί αυτό το όραμα σε πραγματικότητα εισάγοντας στον επιχειρηματικό κλάδο άλλες δημιουργικές δεξιότητες που έχουν βελτιωθεί μέσω του πολιτισμού και ενθαρρύνοντας νέες εταιρικές σχέσεις μεταξύ των τομέων του πολιτισμού, της εκπαίδευσης, της έρευνας και τεχνολογίας, των επιχειρήσεων, των δημόσιων υπηρεσιών και της κοινωνίας μας συνολικά.

Νέες ενδείξεις για τα οφέλη του πολιτισμού και της δημιουργικότητας

Η πρόσφατη μελέτη με τίτλο **«Η οικονομία του πολιτισμού στην Ευρώπη»** ήταν η πρώτη που μέτρησε τον άμεσο οικονομικό αντίκτυπο της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας, καθώς και το έμμεσο κέρδος για τις περιφέρειες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Μια νέα μελέτη για τον αντίκτυπο του πολιτισμού στη δημιουργικότητα εξετάζει τους σε μεγάλο βαθμό υποτιμημένους δεσμούς μεταξύ πολιτισμού, δημιουργικότητας, καινοτομίας και ευρύτερης οικονομίας.

Από οικονομική άποψη, ο τομέας του πολιτισμού είναι πρωτοπόρος στη θετική συμβολή προς την απασχόληση και την ανάπτυξη. Όμως αυτό που έχει ιδιαίτερη σημασία είναι ότι τροφοδοτεί δημιουργικές ικανότητες άλλα τμήματα της οικονομίας, ειδικά όσα σχετίζονται με τις ΤΠΕ, βελτιώνοντας την απόδοσή τους και οδηγώντας τα επαγγέλματα σε πιο ενδιαφέρουσες κατευθύνσεις.

Οι εταιρείες αποκτούν περισσότερα εφόδια για την ανάπτυξη καινοτόμων ειδών απασχόλησης και πιο βιώσιμους τύπους παραγωγής. Η ανάπτυξη αυτή είναι εμφανής σε όλες τις περιφέρειες της ΕΕ.

Η πολιτιστική καινοτομία, που εκ φύσεως εξαλείφει τους αποκλεισμούς, δημιουργεί στενούς δεσμούς ανάμεσα στις κοινότητες και τους παρέχει ένα συγκεκριμένο όραμα του τρόπου με τον οποίο η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μπορεί να φέρει την οικονομική ευημερία.

Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας 2009

Επίσημος δικτυακός τόπος του Ευρωπαϊκού Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας
<http://create2009.europa.eu/>

Απόφαση αριθ. 1350/2008/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Έτος Δημιουργικότητας και Καινοτομίας (2009), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L 348, 24.12.2008, σελ. 115. –
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0115:0117:EL:PDF>

Σύνδεσμοι Ευρωπαϊκής Επιτροπής:

Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/index_el.html

Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
http://ec.europa.eu/enterprise/index_el.htm

Άλλοι χρήσιμοι σύνδεσμοι:

eTwinning – η κοινότητα για τα σχολεία στην Ευρώπη
<http://www.etwinning.net/el>

Euro Creator – ψηφιακό δίκτυο μέσων έκφρασης για σχολεία
<http://www.eurocreator.com/>

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Κέντρων Επιχείρησης και Καινοτομίας
<http://www.ebn.be/>

Ευρωπαϊκό βραβείο βίντεο για την επιχειρηματικότητα 2009
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/video-award/index_el.htm

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας
<http://ec.europa.eu/eit/>

Πρόγραμμα και παρουσιάσεις από το Συνέδριο Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή (16–17 Φεβρουαρίου 2009) «Δικτύωση για αποτελέσματα»
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/networking/programme_en.cfm?nmenu=4

Πρωτότυπη της καινοτομίας και της διά βίου μάθησης
<http://www.elearningeuropa.info/main/index.php?lng=el&page=home&service=5>

Σύσταση αριθ. 2006/962/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2006 σχετικά με τις βασικές ικανότητες της διά βίου μάθησης, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, L 394, 30.12.2006, σελ. 10.
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:EL:PDF>

Άνοιξη της Ευρώπης 2009 – Οι ιδέες δραστηριοποιούν την Ευρώπη
<http://www.springday2009.net/ww/el/pub/spring2009/homepage.htm>

Σύνδεσμοι προς έργα που αναφέρονται σε αυτό το τεύχος:

Οικονομικές Συσπειρώσεις Πολιτιστικών Επιχειρήσεων – οικονομικές συμβουλές, πληροφορίες και κατάρτιση για μικρές επιχειρήσεις, επιχειρηματίες και μεμονωμένα άτομα στον πολιτιστικό και δημιουργικό τομέα.
<http://www.connectedcreatives.eu/default.aspx>

Τα εστιατόρια «Fifteen» του Jamie Oliver, κοινωφελές ίδρυμα που προσφέρει σε νέους επαγγελματική μαθητεία ως σεφ
<http://www.jamieoliver.com/fifteen>

Λίβερπουλ – Ευρωπαϊκή πολιτιστική πρωτεύουσα
<http://www.liverpool08.com/>

Κέντρο Νανοϋγείας του πανεπιστημίου του Swansea
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

The MusikPark – Mannheim
<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

TILLT
<http://www.tillt.se/eng/airis.asp?m1=engAiris&m2=The%20concept>

Σύνδεσμος προς δικτυακό τόπο που αφορά το επόμενο τεύχος

Στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής
http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

Πώς χαράσσεται η πολιτική – το Panorama εξετάζει τι συμβαίνει στο νευραλγικό κέντρο της περιφερειακής πολιτικής, τα κεντρικά γραφεία της Γενικής Διεύθυνσης στις Βρυξέλλες.

Το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής – Έκθεση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα

Προκειμένου να συμβάλει στη συζήτηση για το μέλλον της ευρωπαϊκής πολιτικής συνοχής μετά το 2013, η Επιτροπή κάλεσε τον δρ Fabrizio Barca, διαπρεπή οικονομολόγο του ιταλικού υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, να ετοιμάσει μια ανεξάρτητη έκθεση με αντικείμενο την πραγματική αποτελεσματικότητα της περιφερειακής πολιτικής καθώς και συστάσεις για το μέλλον. Το θέμα είναι πολύ σοβαρό, αφού επηρεάζεται από ευρύτερα ζητήματα όπως ο προϋπολογισμός της ΕΕ και οι μελλοντικές προτεραιότητες της Ένωσης.

Η συζήτηση για το μέλλον της πολιτικής συνοχής ξεκίνησε το 2007 όταν δημοσιεύθηκε η Τέταρτη Έκθεση για την Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή. Ακολούθησε τον Νοέμβριο του 2008 το έγγραφο της Επιτροπής με τίτλο «Περιφέρειες 2020». Στο έγγραφο αναλύθηκε για πρώτη φορά ο μακροπρόθεσμος αντίκτυπος των τεσσάρων βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζουμε σήμερα: η παγκοσμιοποίηση, οι δημογραφικές τάσεις, η κλιματική αλλαγή, η χρήση της ενέργειας και ο ενεργειακός εφοδιασμός.

Μέσα σε διάστημα άνω του ενός έτους, ο δρ Barca οργάνωσε συζητήσεις και σεμινάρια με ακαδημαϊκούς και φορείς χάραξης πολιτικής από όλη την Ευρώπη, τις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Νέα Ζηλανδία. Η έκθεση είναι αποτέλεσμα αυτών των συζητήσεων. Εξετάζοντας τα επιτεύγματα και τη διαχείριση της ευρωπαϊκής

πολιτικής συνοχής, η έκθεση Barca μελετά το οικονομικό σκεπτικό και τα σχετικά κίνητρα για μια αναπτυξιακή πολιτική που επικεντρώνεται στη σημασία του τόπου: πρόκειται για πολιτικές που λαμβάνουν υπόψη τους τα χαρακτηριστικά της τοποθεσίας όπου θα εφαρμοστούν και για την αντίληψη ότι ο τρόπος εφαρμογής μιας πολιτικής εξαρτάται απόλυτα από τον τόπο εφαρμογής της.

Εκτός από τη σημασία που έχουν οι πολιτικές με επίκεντρο τον τόπο, η έκθεση Barca μελετά επίσης τις μέχρι τώρα επιτυχίες και αποτυχίες της πολιτικής συνοχής και παρέχει συστάσεις για βασικά ζητήματα διακυβέρνησης.

Περιλαμβάνει ορισμένες υποδείξεις με θέμα το πώς οφείλει να εκλογικευθεί και να ενισχυθεί η αρχή της κοινής διαχείρισης, ουσιαστικά η σχέση ανάμεσα στα κράτη μέλη και την Επιτροπή. Μια από τις συστάσεις της έκθεσης είναι ότι η αξιολόγηση του αντίκτυπου πρέπει να αποτελέσει το στυλόβαθ της πολιτικής συνοχής και ότι πρέπει να συγκροτηθεί μια επίσημη επιτροπή του Συμβουλίου για την πολιτική συνοχής ώστε να συζητούνται οι ετήσιες εκθέσεις στρατηγικής από τα κράτη μέλη.

Η έκθεση είναι εντελώς ανεξάρτητη και δεν εκφράζει απαραίτητα τις απόψεις της Επιτροπής. Τα συμπεράσματά της θα ληφθούν υπόψη όταν εξεταστεί το μέλλον της πολιτικής, μετά το 2013.

Ο δρ Barca και η επίτροπος Danuta Hübner παρουσίασαν τα βασικά ευρήματα της έκθεσης στο κοινό στις 27 Απριλίου στις Βρυξέλλες. Μια σειρά συζητήσεων με τα κράτη μέλη και ενδιαφερόμενα μέρη θα λάβουν χώρα τους επόμενους μήνες στα πλαίσια διάφορων εκδηλώσεων που οργανώνουν η τσεχική και η σουηδική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η έκθεση Barca: μια γρήγορη ματιά

Σύμφωνα με την έκθεση απαιτείται ριζική μεταρρύθμιση της πολιτικής συνοχής. Χρειάζεται μια προσέγγιση με επίκεντρο τον τόπο, μαζί με μια σαφέστερη διάκριση μεταξύ οικονομικών και κοινωνικών στόχων, καθώς και την επίγνωση των υπαρχόντων προβλημάτων στη χρήση δεικτών και της αξιολόγησης του αντίκτυπου.

Η έκθεση τονίζει ότι η χρήση της πολιτικής συνοχής ως πηγής χρηματοδότησης με σκοπό την εξίσωση των περιφερειών δεν είναι αποδοτική. Τι κάνει λοιπόν η Ένωση για να εξασφαλίσει ότι όλα τα εδάφη και όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν πλήρως τις ευκαιρίες που παρέχει η ίδια η Ένωση και να αντιμετωπίσουν τους σχετικούς κινδύνους και απειλές;

Τρεις προϋποθέσεις, σύμφωνα με την έκθεση, πρέπει να πληρούνται ώστε να επιτευχθεί αυτός ο σκοπός:

- σαφώς ορισμένοι στόχοι, βασισμένοι σε επαληθεύσιμο οικονομικό σκεπτικό, που να προσφέρονται για αξιολόγηση.
- ρητή και ισχυρή πολιτική αιτιολόγηση βασισμένη στην παρούσα κατάσταση της Ευρώπης και που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των κατοίκων της και
- ένα σύστημα διακυβέρνησης που να μαθαίνει απ' τον εαυτό του, να ενθαρρύνει ενεργά τη δημοκρατική συμμετοχή και να αναλάβει αξιόπιστα να αποδώσει τα αναμενόμενα.

Για την πλήρη έκθεση συμβουλευθείτε την ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/future/barca_en.htm.

Σε κάθε τεύχος το Panorama εξετάζει πώς εξελίσσονται δύο έργα από την πλευρά των ανθρώπων που τα διαχειρίζονται. Μελετούμε τις επιτυχίες και τις δυσκολίες της διαχείρισης έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ: διαπιστώνουμε τα προβλήματα και διαδίδουμε τις λύσεις.

ΕΡΓΟ

1

ΤΟ MUSIKPARK, MANNHEIM ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

Στοιχεία και αριθμοί

Λίγο πάνω από €5 εκατ. πρόκειται να επενδυθούν για τα έργα Musikpark και Popakademie στα πλαίσια του στόχου II. Η χρηματοδότηση άρχισε το 2004 και θα διαρκέσει 15 χρόνια.

Το Musikpark, Mannheim εκ των έσω

Η δημιουργική βιομηχανία έχει μια ιδιαιτερότητα: ο κύκλος εργασιών του τομέα ξεπέρασε τα €654 δισ. το 2003 – 2,6% του ΑΕγχΠ της ΕΕ εκείνη τη χρονιά. Όταν όμως πρέπει να χρηματοδοτηθεί μια ομάδα εφήβων με σκισμένα τζιν, οι τράπεζες είναι επιφυλακτικές. Ύστερα από 20 χρόνια στη μουσική βιομηχανία, ο Christian Sommer ξέρει καλά πώς λειτουργούν τα πράγματα.

Χάρη στην εμπειρία του και στο εκτεταμένο δίκτυο επαφών του, ο Sommer είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από το Musikpark στο Mannheim, ένα έργο που βοηθά τις νεοϊδρυθείσες ΜΜΕ στον μουσικό τομέα στα πρώτα τους βήματα.

Γνωριμία με τον Christian Sommer, διευθυντή του έργου,

Ο Sommer άρχισε να ασχολείται ενεργά με τη μουσική στα τέλη της δεκαετίας του 1980, όταν εμφανιζόταν ως τραγουδιστής και κιθαρίστας, αλλά το 1990 αποφάσισε να γίνει επαγγελματίας μουσικός. Το 1992 σταμάτησε τις συναυλίες κι έγινε μάνατζερ ενός συγκροτήματος με το όνομα Master Boy, που απόλαυσαν πολύ πάνω από 15 λεπτά διασημότητας.

«Οι δίσκοι τους έγιναν χρυσοί και πλατινένιοι σε όλο τον κόσμο. Χρειάστηκε να μάθω πολλά σε πολύ σύντομο χρόνο», λέει ο Sommer.

Τα μαθήματα, το άγχος και πάνω απ' όλα οι επαφές που ανέπτυξε ήταν ανεκτίμητης αξίας, αλλά το 1997 αποφάσισε να σταματήσει. Στη συνέχεια δούλεψε για ένα χρόνο στην καρδιά μιας πολυεθνικής δισκογραφικής εταιρείας μαθαίνοντας τα κατατόπια από την πλευρά της παραγωγής και της εμπορίας. Το 2000 εργαζόταν στο Μόναχο ως διευθυντής Εμπορίας, Καλλιτεχνών και Ρεπερτορίου.

Όμως είναι γέννημα και θρέμμα του Mannheim και όταν η πόλη αναζητούσε έναν μάνατζερ για το πρωτοποριακό της έργο με στόχο τη συσπείρωση των μουσικών υπηρεσιών και τη βοήθεια προς τη σύσταση νέων επιχειρήσεων, ο Sommer δεν άφησε την ευκαιρία να πάει χαμένη.

Βοήθεια προς τους καλλιτέχνες στο ξεκίνημά τους

Περίπου 40 επιχειρήσεις, με προσωπικό 140 ατόμων, καταλαμβάνουν τα 4.300 τετραγωνικά μέτρα του Musikpark. Σε τόσο μεγάλη έκταση υπάρχει χώρος για μια αίθουσα χορού και παραστάσεων, ένα εργαστήριο, αρκετά μουσικά στούντιο, ένα τηλεοπτικό στούντιο και μια όμορφα διακοσμημένη αίθουσα συσκέψεων για τη διαπραγμάτευση του πολύ σημαντικού πρώτου συμβολαίου.

«Ένας από τους βασικούς μας ρόλους είναι να βρούμε τους πελάτες που θα αναθέσουν δουλειά στις εταιρείες μας», λέει ο Sommer. Ενώ οι άγνωστοι μουσικοί ή χορευτές βρίσκουν κλειστές τις πόρτες των εταιρειών, οι πιθανοί πελάτες τους είναι αυξημένες στο Musikpark. «Λειτουργούμε ως γέφυρα που βοηθά τη μία πλευρά να καταλάβει την άλλη».

Όσον αφορά τη χρηματοδότηση, τα έργα που ενισχύουν τις νεοϊδρυθείσες ΜΜΕ τείνουν να επικεντρώνονται στον καθορισμό επιχειρηματικών σχεδίων. «Το μοντέλο αυτό δεν προσφέρεται για τις δημιουργικές βιομηχανίες», εξηγεί ο Sommer. Δεν παίρνουν δάνεια από τις τράπεζες και διαχειρίζονται ελάχιστα «εξωτερικά» κονδύλια. Αυτό που χρειάζονται οι νέες εταιρείες στη μουσική βιομηχανία είναι οι συναυλίες, που τους δίνουν την ευκαιρία να δουλέψουν και να δείξουν τι μπορούν να κάνουν ώστε να κλείσουν κι άλλες δουλειές. Εδώ ακριβώς παρεμβαίνει το Musikpark.

Ολοκληρωμένες υπηρεσίες

Για όσους προγραμματίζουν καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, το Musikpark είναι ένα «one stop shop» που διαθέτει χορευτές, μουσικούς, ομάδες υπεύθυνες για οπτικοακουστικό υλικό, καθώς και τεχνικούς ήχου και φωτισμού. Επίσης πραγματοποιούνται εκδηλώσεις και ένας εκθεσιακός χώρος 150 τετραγωνικών μέτρων επιτρέπει σε νέους φωτογράφους από το χώρο της μουσικής να εκθέσουν τη δουλειά τους.

Και αυτή η ποικιλομορφία των υπηρεσιών που παρέχονται κάτω απ' την ίδια στέγη βοηθά επίσης τους καλλιτέχνες. Τροφοδοτούν ο ένας τον άλλο με ιδέες και βρίσκουν λύσεις – κάθε τέχνη προσπαθεί να κάνει τις άλλες πιο καινοτόμες. «Είναι δύσκολο να βγάλεις καλή, δημιουργική δουλειά στο κενό», ισχυρίζεται ο Sommer. Ο δημιουργικός πυρήνας της βιομηχανίας – καλλιτέχνες και παραγωγοί – και οι δημιουργικοί επαγγελματίες – όσοι ασχολούνται με την εμπορία, το σχεδιασμό, τις εκδηλώσεις, τις νομικές και οικονομικές πλευρές, τους ιστότοπους και τις δικτυακές πύλες, την προώθηση – έχουν τη θέση τους κάτω από τη στέγη του πάρκου.

Τέλος, τη θέση του μέντορα κατέχει ο Sommer, που παρακολουθεί με σεβασμό πώς εξελίσσονται οι νεοϊδρυθείσες εταιρείες. «Οι νέοι επιχειρηματίες εργάζονται με πρωτοβουλία και ανεξαρτησία. Εμείς απλώς τους βοηθάμε να βρουν το δρόμο τους», λέει.

ΕΡΓΟ

2

ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΝΑΝΟΥΪΓΕΙΑΣ (CNH) ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΤΟΥ SWANSEA ΕΚ ΤΩΝ ΕΣΩ

Στοιχεία και αριθμοί

Στα πλαίσια του στόχου Σύγκλιση πρόκειται να επενδυθούν πάνω από €21 εκατ. στο Κέντρο Νανοϋγείας. Η χρηματοδότηση άρχισε το 2009 και θα διαρκέσει 5 χρόνια.

Το Κέντρο Νανοϋγείας (CNH) του πανεπιστημίου του Swansea εκ των έσω

Καθώς τα συστήματα υγειονομικής περιθαλψης επωμίζονται το βάρος ακριβών θεραπειών και εξετάζουν αν είναι σκόπιμο να επιδοτούν δυσβάσταχτες παρηγορητικές αγωγές, η ανάπτυξη εργαλείων για την έγκαιρη διάγνωση γίνεται πιο επιτακτική.

Συνδυάζοντας τον ακαδημαϊκό κόσμο, τον ιδιωτικό τομέα και την Εθνική Υπηρεσία Υγείας, το CNH εργάζεται για την εφαρμογή της νανοτεχνολογίας στην ανίχνευση ασθενειών και στον προσδιορισμό της κατάλληλης αγωγής.

Αλλαγή καριέρας

Παρόλο που η εργασία του είχε αντικείμενο τις ροές, τα ρουλεμάν και τον στατιστικό σχεδιασμό πειραμάτων, όταν ένας τυπογράφος τον πλησίασε ζητώντας μια λύση στο πρόβλημα της ροής μελανιού, ο Clayrole συνειδητοποίησε ξαφνικά ότι όλη η τεχνογνωσία που είχε αποκτήσει από την έρευνά του μπορούσε να εφαρμοστεί στη βιομηχανία εκτυπώσεων. Αυτό συνέβη το 1990 και από τότε οι εξελίξεις ήταν ραγδαίες. Μάλιστα η Dipole, η εταιρεία που ιδρύθηκε για να εξερευνησει αυτή τη συνεργία, έλαβε ένα από τα βραβεία RegioStars 2009.

Εκεί που παλιότερα ασχολούνταν με το μελάνι, ο Clayrole έχει αφοσιωθεί τώρα στα «υγρά εκτυπώσεων». Και χάρη στις ιδιότητές τους – αγωγιμα, ευαίσθητα στο Ph, μαγνητικά, βιοϋγρά και λοιπά – προσφέρουν απεριόριστες δυνατότητες στον τομέα των εκτυπώσεων.

Ποιοι συμμετέχουν;

Τέσσερις αναγνωρισμένου κύρους υποτροφίες από το Ερευνητικό Συμβούλιο του Ηνωμένου Βασιλείου για τη νανοϊατρική είχαν χορηγηθεί από κοινού στο Ινστιτούτο Βιοεπιστημών (ILS) και στο Διεπιστημονικό Κέντρο Νανοτεχνολογίας (MNC) του πανεπιστημίου του Swansea. Λογική συνέπεια αυτής της επιτυχημένης συνεργασίας ήταν να συνδυαστούν οι υποτροφίες για να σχηματιστεί το Κέντρο Νανοϋγείας, που ξεκίνησε να λειτουργεί στα τέλη του 2008.

Το Ινστιτούτο και το Διεπιστημονικό Κέντρο έχουν πολλά να προσφέρουν: τον Blue C, έναν από τους ταχύτερους υπερυπολογιστές στον κόσμο που είναι αφιερωμένοι στην ιατρική έρευνα, 25 εξειδικευμένες ερευνητικές ομάδες στο ILS, πάνω από 100 στο MNC και την υποστήριξη της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας. «Πρόκειται για μια πραγματική ευκαιρία», λέει ο Clayrole.

Η πρόληψη είναι καλύτερη από τη θεραπεία

Οι νανοσυσκευές και οι νανοβιοαισθητήρες θα χρησιμοποιηθούν για την ανίχνευση και τη μέτρηση βιοδεικτών σε δείγματα υγρών ή ιστών με πολύ μεγαλύτερη ακρίβεια απ' ό,τι οι σημερινές μέθοδοι. Αυτή η βελτιωμένη ακρίβεια θα επιτρέψει εγκαίρως διάγνωση και πιο ταχεία αγωγή για ασθένειες όπως ο καρκίνος, ο διαβήτης, η παχυσαρκία και άλλες.

Ο Clayrole θα είναι επικεφαλής του τομέα εκτυπώσεων του Κέντρου, που περιλαμβάνει ένα πιλοτικό εργοστάσιο παραγωγής «μελανιού» υπό κλίμακα. Εδώ θα αναπτυχθούν τα βιολογικά μελάνια – νανοσωματίδια και νανοκαλώδια, ένζυμα, βιοδείκτες και DNA. «Θέλω να πιστεύω ότι θα έχουμε μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στον τρόπο θεραπείας και παρακολούθησης των ασθενειών», εξηγεί.

Γνωριμία με τον δρ Tim Clayrole, μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του CNH

Το πέρασμα από την έρευνα στο σχηματισμό ρύπων σε αναθυμιάσεις στα βιοϊλικά εκτυπώσεων φαντάζει αναπάντεχο, αλλά μια απρόσμενη ανακάλυψη το 1990 έστρεψε την καριέρα του Clayrole σε μια νέα κατεύθυνση.

Μετά το πτυχίο μηχανολόγου-μηχανικού στα μέσα της δεκαετίας του 1970, ο Clayrole εργάστηκε ως μηχανικός έργου στην κατασκευή ενός νέου χαλυβουργείου στο Κάρντιφ. Λίγο αργότερα εγκατέλειψε τον κόσμο της χαλυβουργίας για να επιστρέψει στο πανεπιστήμιο, ξεκινώντας τη διδακτορική του διατριβή με θέμα το σχηματισμό ρύπων στις φλόγες.

Ασχολήθηκε με την καύση και το διαχωρισμό σκόνης από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 μέχρι το 1990, οπότε στράφηκε πλήρως στον ακαδημαϊκό χώρο. Με μια υποτροφία Youngblood από το Ερευνητικό Συμβούλιο Μηχανολογίας και Φυσικών Επιστημών, ο Clayrole έλαβε θέση ερευνητή στο πανεπιστήμιο του Swansea, όπου μελέτησε τα ρουλεμάν των αεροιστροβίλων. Ασχολήθηκε επίσης με τις μετρήσεις των ροών σε πυρηνικούς αντιδραστήρες με σύστημα λείζερ.

ΠΕΜΠΤΗ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΓΙΑ

ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΓΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Με τίτλο Δικτύωση για αποτελέσματα, η διάσκεψη των Περιφερειών για την Οικονομική Αλλαγή που διοργανώθηκε στις Βρυξέλλες, στις 16-17 Φεβρουαρίου, ήταν κάθε άλλο παρά μια πρόφαση για τη μεταξύ τυρού και αχλαδιού ανταλλαγή ανέκδοτων στοιχείων και την παθητική παρακολούθηση διαλέξεων εμπειρογνομώνων που διερευνούν ζητήματα των τομέων τους. Η διάσκεψη ήταν ενδιαφέρουσα και πολυδιάστατη: στο πλαίσιο εργαστηρίων καλύφθηκαν ποικίλα θέματα, από τη μετανάστευση έως τη δορυφορική ενημέρωση.

Συγκέντρωση της τεχνογνωσίας για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων

Ως μέσο το οποίο παρέχει σε άτομα που εμπλέκονται σε χρηματοδοτούμενα από τα προγράμματα URBACT II και INTERREG IVC έργα τη δυνατότητα συνεύρεσης και ανταλλαγής καλών πρακτικών στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας «Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή», η Επιτροπή διοργανώνει μια κύρια διάσκεψη σε ετήσια βάση. Αυτή η πέμπτη κατά σειρά διάσκεψη επικεντρώθηκε σε τρία θέματα: καινοτομία και δημιουργικότητα, κλιματική αλλαγή και βιώσιμη ανάπτυξη. Το συμπέρασμα συνόψισε εύστοχα ο Job Cohen, δήμαρχος του Αμστερνταμ: «Βρείτε μια λύση για ένα κοινό πρόβλημα και διαδώστε την σε ολόκληρη την Ευρώπη».

Εννέα εργαστήρια με θέματα στα οποία συμπεριλαμβάνονταν η διαχείριση των υδάτων, η καθολική ευρυζωνική πρόσβαση, οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η επίδραση της βιομηχανίας στις αστικές οικονομίες και η διαχείριση κινδύνου μέσω δορυφορικών υπηρεσιών, προσέλκυσαν 603 άτομα από ολόκληρη την ΕΕ.

Προς μια οικονομία με κινητήρια δύναμη την καινοτομία

Το Ραπορταμ επισκέφθηκε το εργαστήριο για τη δημιουργικότητα και την καινοτομία ως κινητήριες δυνάμεις της αστικής και της περιφερειακής ανάπτυξης, στο πλαίσιο του οποίου οι ομιλητές εξέτασαν τη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ του πολιτισμού και των επιχειρήσεων, το πώς μπορεί μια πόλη να αναδειχθεί σε επιτυχημένη πολιτιστική πρωτεύουσα και τη θεμελιώδη εξίσωση «δημιουργικότητα + επιχειρηματικότητα = καινοτομία».

Εγκαινιάζοντας το εργαστήριο, ο πρόεδρος Rudolph Niessler, διευθυντής συντονισμού πολιτικής της ΓΔ Περιφερειακής Πολιτικής, εξήγησε ότι σκοπός του Έτους Δημιουργικότητας και Καινοτομίας είναι να αναδείξει τη δημιουργικότητα σε ουσιαστικό ζήτημα, το οποίο έχει επιπτώσεις στον τρόπο ζωής μας και τον τρόπο με τον οποίο διαχειριζόμαστε την οικονομία μας. Το εργαστήριο επιδίωξε να παράσχει καλύτερη ενεργό γνώση του ρόλου τον οποίο μπορεί να διαδραματίσουν σε αυτό το πλαίσιο ο

πολιτισμός, η δημιουργική βιομηχανία και η δημιουργικότητα.

Μιλώντας για λογαριασμό του δικτύου της περιφέρειας δημιουργικότητας της Φλάνδρας, ο Pascal Cools συνόψισε ως στόχους της οργάνωσης την ενίσχυση της δημιουργικότητας της επιχειρηματικής Φλάνδρας και τη βελτίωση της επιχειρηματικότητας της δημιουργικής Φλάνδρας. «Το κύριο πλεονέκτημα μιας οικονομίας συνίσταται στην ικανότητά της να είναι δημιουργική, και όχι πλέον στην αποδοτικότητά της», ανέφερε ο Pascal Cools, προσθέτοντας ότι «οι περιφέρειες αποτελούν το πλέον ενδεδειγμένο επίπεδο για την εφαρμογή της καινοτομίας. Είμαστε αρκετά μεγάλοι ώστε να έχουμε σημασία και αρκετά μικροί ώστε να ενδιαφερόμαστε».

Το δίκτυο της περιφέρειας δημιουργικότητας της Φλάνδρας δραστηριοποιείται σε ένα διεθνές δίκτυο περιφερειών που επιδιώκουν την ενίσχυση της καινοτομίας, από την Οκλαχόμα έως την Osaka. Ο Cools περιέγραψε τον σύνθετο χαρακτήρα της σύνδεσης με ένα διεθνές δίκτυο εταιρών με μέλη σε έξι διαφορετικές χρονικές ζώνες: «Ποια είναι η ενδεδειγμένη ώρα για τη διεξαγωγή μιας τηλεδιάσκεψης όταν οι συμμετέχοντες βρίσκονται σε διαφορετικές ζώνες;» Άλλες δυσχέρειες που ανέφερε ήταν τα διαφορετικά πολιτισμικά πλαίσια και η πρόσβαση των μελών στη χρηματοδότηση, που επίσης διαφοροποιείται ανάλογα με το πού εδρεύουν. «Αντιπροσωπεύουμε διαφορετικά μεγέθη, αντιμετωπίζουμε διαφορετικές προκλήσεις και μοιραζόμαστε τις διαφορετικές λύσεις μας, αλλά κατ' αυτό τον τρόπο δεν είμαστε αναγκασμένοι να ανακαλύψουμε εκ νέου τον τροχό». Ο κόσμος αναρωτιέται για ποιο λόγο συμμετέχει σε ένα τόσο μεγάλο δίκτυο. «Ορισμένες φορές με ρωτούν αν είμαι τρελός να θέτω τα μέσα μας στη διάθεση άλλων περιφερειών», λέει ο Cools. «Όμως έτσι υπάρχει ανταπόδοση. Πρέπει να είμαστε ανοικτοί».

Βασικό μέρος της παρουσίασης ήταν η κατανόηση ότι τα δίκτυα δεν αφορούν απλώς την επικοινωνία – πρέπει να συμπεριλαμβάνουν συγκεκριμένα σχέδια με φιλόδοξους στόχους, μετατρέποντας τη θεωρία σε πράξη. Όπως παραδέχθηκε ο Neil Peterson, συντονιστής του προγράμματος Λίβερπουλ – Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα 2008, αυτός και η ομάδα του δεν θα μπορούσαν να διανοηθούν ότι το συγκεκριμένο έτος θα μπορούσε να είναι τόσο

Μεγάλες φιλοδοξίες, μικρές απαιτήσεις – πρακτικές λύσεις για να επιτύχετε τους στόχους σας

Neil Peterson – Liverpool, Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πρωτεύουσα, 2008

επιτυχές. Όπως ανέφερε, «καθορίσαμε τις προσδοκίες μας σε πρώιμο στάδιο και επιδιώξαμε την επίτευξή τους».

Η ύπαρξη σαφούς στόχου μπορεί να αποτελέσει κίνητρο για τη συνεργασία διαφόρων οργανώσεων. Πριν από πέντε χρόνια, τα πολιτισμικά ιδρύματα του Λίβερπουλ ανταγωνίζονταν μεταξύ τους για χρηματοδότηση. «Χάρη στο έτος κατά το οποίο είμαστε πολιτιστική πρωτεύουσα, η προσέγγιση είναι πιο συλλογική. Συνεργαζόμαστε προκειμένου να διατηρήσουμε τον πολιτισμό στην πρώτη θέση του προγράμματος», εξηγεί ο Peterson.

Το 2008 παρέσχε στην πόλη του Λίβερπουλ έναν τρόπο να χρησιμοποιήσει τον πολιτισμό προκειμένου να συνδεθεί με τους κατοίκους της. Στο πλαίσιο καλλιτεχνικών έργων συναντήθηκαν άτομα διαφορετικού υπόβαθρου και από διαφορετικές περιοχές της πόλης και ενθαρρύνθηκε ο διάλογος για τον τρόπο με τον οποίο η μετακίνηση και η μετανάστευση ωφέλησαν το Λίβερπουλ με την πάροδο των ετών και για τις ζημιές που προκάλεσαν η βία και η ομοφοβία.

Τα οικονομικά οφέλη είναι απτά, αλλά ο Peterson προειδοποιεί: «Πρέπει να γνωρίζεις κανείς τι είναι η επιτυχία». Αυτή η δήλωση απηχεί ένα προηγούμενο σχόλιο του Cools, ότι το οικονομικό όφελος του πολιτισμού και η δημιουργικότητα σε μια κοινωνία χρειάζονται χρόνο προκειμένου να αξιολογηθούν και μπορεί να είναι δύσκολο να προσδιοριστούν ποσοτικά – είναι μακροπρόθεσμες επενδύσεις στην ικανότητα μιας περιφέρειας να είναι καινοτομική.

Ο πολιτισμός ως φορέας δημιουργικότητας και καινοτομίας

Το περιφερειακό επίπεδο είναι εξαιρετικά κατάλληλο για δραστηριότητες στις οποίες η δημιουργικότητα αποτελεί την

κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη. Η διασύνδεση της μοναδικής σχέσης του τόπου και του πολιτισμού ενισχύει αυτή τη δημιουργικότητα. Όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ του καλλιτεχνικού και του επιχειρηματικού τομέα, οι Pia Areblad και Rudolph Niessler είναι σαφείς: κάθε τομέας έχει τα δικά του θεμιτά χαρακτηριστικά. Το ζήτημα δεν είναι να μετατραπούν οι καλλιτέχνες σε επιχειρηματίες και αντίστροφα. Υπάρχει ένας κοινός παρονομαστής βάσει του οποίου μπορούμε να αξιοποιήσουμε τα αποτελέσματα μιας συνεργίας μεταξύ των δύο. «Ας επιδοθούμε πραγματικά στον πειραματισμό και ας μοιραστούμε τις καλές πρακτικές, χωρίς φόβο και φθόνο, σε μια κατάσταση όπου όλοι οι εμπλεκόμενοι εταίροι έχουν πολλά να κερδίσουν», λέει ο Niessler.

Ομαδοποίηση για την ανάπτυξη

Το δίκτυο οικονομικών ομάδων πολιτιστικών επιχειρήσεων (ECCE) συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και παρέχει συμβουλές και κατάρτιση για επιχειρηματίες στους τομείς του πολιτισμού και της δημιουργίας.

Αυτές οι υπηρεσίες είναι διαθέσιμες μέσω κέντρων τοπικών πόρων που λειτουργούν σε πόλεις του δικτύου ECCE: τη Nantes, τη Rennes και την Angers της Γαλλίας, το Aachen της Γερμανίας, το Eindhoven και την Ουτρέχτη των Κάτω Χωρών και το Huddersfield του Ηνωμένου Βασιλείου.

Η ανάπτυξη στον τομέα του πολιτισμού και των δημιουργικών βιομηχανιών δεν αποτελεί ζήτημα μεγάλων εταιρειών που εξελίσσονται σε γιγαντιαίες εταιρείες, αλλά, αντίθετα, αφορά τον τρόπο με τον οποίο μικρές επιχειρήσεις μπορούν να αποκομίσουν όφελος ιδίως από συσπειρώσεις, δίκτυα και την προώθηση μέσω του Διαδικτύου. Η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει το δίκτυο είναι να αναπτύξει μια δημιουργούμενη από τους χρήστες, επιγραμμική, διακρατική κοινότητα ατόμων που εμπλέκονται στη δημιουργικότητα και στον πολιτισμό.

Η χρήση της πλατφόρμας είναι δωρεάν και οι επισκέπτες μπορούν να μεταφορτώνουν τα προσωπικά ή τα επιχειρηματικά τους στοιχεία, να προσδιορίζουν τομείς ενδιαφέροντος και να δρομολογούν ιστολόγια. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την αναζήτηση ατόμων στον ίδιο τόπο ή με κοινά ενδιαφέροντα. Σας ενδιαφέρει; Ρίξτε μια ματιά: <http://www.connectedcreatives.eu>

Περιφέρειες για την Οικονομική Αλλαγή – Ορισμός της ορθής πρακτικής, τελειοποίηση της πολιτικής

Η ποικιλομορφία των περιφερειών της Ευρώπης είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη διαφορετικών λύσεων για την αντιμετώπιση των διαφόρων προκλήσεων – η μια δεν είναι ποτέ ίδια με τις άλλες. Το πεδίο της εμπειρογνομωσύνης είναι τόσο ανομοιογενές όσο και οι λύσεις που δημιουργεί.

Η πρωτοβουλία των Περιφερειών για την Οικονομική Αλλαγή δρομολογήθηκε επειδή οι τομείς της γνώσης μπορούν να αλληλοσυμπληρώνονται. Ακολουθεί ένα κίνημα στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής για την ενίσχυση της εστίασης στους κεντρικούς στόχους της στρατηγικής της Λισσαβόνας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, ιδίως στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, την αύξηση των επενδύσεων στην καινοτομία και την οικονομία της γνώσης, τη στήριξη των επιχειρήσεων και την ανάπτυξη υποδομών κρίσιμης σημασίας στην ΕΕ.

Στόχος της είναι να ενισχύσει τις ανταλλαγές ορθής πρακτικής, καθιστώντας τη δικτύωση μέσω για την ανταλλαγή λειτουργικών ιδεών. Αυτό επιτυγχάνεται κυρίως μέσω των δύο πανευρωπαϊκών προγραμμάτων δικτύωσης INTERREG IVC και URBACT II.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Το θέμα του προηγούμενου τεύχους του περιοδικού Panorama ήταν το μέλλον της εδαφικής συνοχής. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε πάνω από 380 απαντήσεις στην Πράσινη Βίβλο της για την εδαφική συνοχή. Συμβάλλοντας στον προβληματισμό σχετικά με το μέλλον της πολιτικής, κράτη μέλη της ΕΕ, περιφερειακές αρχές, περιφερειακές και τοπικές ενώσεις, πόλεις, οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ακαδημαϊκά και ερευνητικά όργανα καθώς και απλοί πολίτες καλωσόρισαν γενικά την Πράσινη Βίβλο. Πολλοί είχαν την άποψη ότι η εδαφική συνοχή συμπληρώνει και ενισχύει την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Μια σύνοψη των απόψεων που διατυπώθηκαν θα δημοσιευθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η τεκμηριωμένη παρουσίαση των συνεισφορών θα αποτελέσει μέρος της 6ης Έκθεσης Προόδου για την οικονομική και κοινωνική συνοχή. Ως επόμενο βήμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα αναζητήσει έναν τρόπο ενσωμάτωσης της εδαφικής συνοχής στην πολιτική συνοχής της ΕΕ μετά το 2013.

ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Η πρώτη στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής θα αποτελέσει το κεντρικό θέμα του επόμενου τεύχους του περιοδικού Panorama. Στόχος της στρατηγικής είναι να καταστεί η περιοχή περιβαλλοντικά βιώσιμη και να ενισχυθεί η ευημερία της. Η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων και η αύξηση της θαλάσσιας ασφάλειας είναι επίσης βασικές προτεραιότητες. Η στρατηγική, που αφορά πολλά ενδιαφερόμενα μέρη – κράτη μέλη, περιφέρειες, πόλεις, τον ιδιωτικό τομέα, ομάδες ενδιαφέροντος και το κοινό – θα αποτελέσει μια από τις κύριες προτεραιότητες της σουηδικής προεδρίας της ΕΕ κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2009. Το Panorama θα μελετήσει τα ζητήματα που αφορούν την περιοχή και θα συζητήσει με εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στη διαμόρφωση της πολιτικής. Οι αναγνώστες θα έχουν επίσης την ευκαιρία να θέσουν ερωτήσεις ή να εκθέσουν τις ιδέες, τις ελπίδες και τους φόβους τους σχετικά με τη στρατηγική στη νέα μας ενότητα «Επίλυση προβλημάτων» (για περισσότερες πληροφορίες βλέπε οπισθόφυλλο).

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΕΣ	ΕΚΔΗΛΩΣΗ	ΤΟΠΟΣ
10 Ιουνίου 2009	Έγκριση της στρατηγικής της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm	Βρυξέλλες (BE)
11–12 Ιουνίου 2009	Στρατηγική για τη Βαλτική Θάλασσα – Περιφέρειες και πολιτική συνοχής εν δράσει. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/visby_11062009_en.htm	Visby (SE)
15–16 Ιουνίου 2009	Τρίτη συνάντηση των μελών του κοινοτικού δικτύου INFORM (υπεύθυνοι για θέματα επικοινωνίας της περιφερειακής πολιτικής) http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm	Βρυξέλλες (BE)
17 Ιουνίου 2009	Δίκτυο JESSICA http://ec.europa.eu/regional_policy/funds/2007/jjj/jessica_network_en.htm	Βρυξέλλες (BE)
18–20 Ιουνίου 2009	Ημέρες καινοτομίας 2009 http://www.innovationdays.eu/	Λισαβόνα (PT)
17 Ιουλίου 2009	Προθεσμία υποβολής αιτήσεων για τα βραβεία RegioStars 2010 http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/regiostars_en.cfm?nmenu=4#2010	
Προθεσμία: 15 Αυγούστου 2009	Design ZeroNine της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής – Ευρωπαϊκό βραβείο για βιώσιμο δώρο www.design-competition.eesc.europa.eu Φοιτητές και επαγγελματίες του σχεδίου (design) καλούνται να συμμετάσχουν σε αυτόν το διαγωνισμό και να υποβάλουν τις ιδέες τους μέχρι τις 15 Αυγούστου 2009	
5–6 Οκτωβρίου 2009	Από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τις Μικρές Επιχειρήσεις στη Small Business Act http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/charter/index_en.htm	Στοκχόλμη (SE)
5–8 Οκτωβρίου 2009	Ημέρες Ελεύθερης Προσέλευσης – Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Περιφερειών και Πόλεων: Παγκόσμιες προκλήσεις, ευρωπαϊκές απαντήσεις http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Βρυξέλλες (BE)
14–16 Οκτωβρίου 2009	Συνέδριο Δημιουργικότητα και Καινοτομία 2009 http://www.creativityandinnovation.nl/	Μάαστριχτ (NL)

Περισσότερες πληροφορίες για σημαντικές εκδηλώσεις που σχετίζονται με την περιφερειακή πολιτική:
http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΤΕ ΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΑΣ

Σε αυτό το τεύχος του περιοδικού *Raportage* εγκαινιάζονται νέος γραφιστικός σχεδιασμός και νέο περιεχόμενο. Ενώ κάθε τεύχος θα εξακολουθήσει να εξετάζει ένα συγκεκριμένο θέμα, έχουν προστεθεί ενότητες με αντικείμενο τη μελέτη της περιφερειακής πολιτικής από την άποψη των διαφόρων συμμετεχόντων. Στα άρθρα «Το έργο εκ των έσω» παρουσιάζονται έργα τα οποία ελπίζουμε να παρακολουθήσουμε για μεγάλο χρονικό διάστημα, ώστε να παρουσιάσουμε τις θετικές και αρνητικές πλευρές της διαχείρισης και υλοποίησης έργων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ· η ενότητα με τίτλο «Κοινές απόψεις» εξερευνά τη δράση άλλων οργανισμών στον ίδιο τομέα.

Από το επόμενο τεύχος θα έχετε την ευκαιρία να διατυπώσετε ερωτήσεις για πρακτικές πλευρές που αφορούν τα έργα, την πολιτική ή το κεντρικό θέμα που εξετάζει το περιοδικό. Ελπίζουμε να δημοσιεύσουμε τις ερωτήσεις, τις απαντήσεις και τα σχόλια που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους αναγνώστες μας. Κύριο θέμα του επόμενου τεύχους του περιοδικού *Raportage* θα είναι η πρώτη **στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής**. Στόχος της στρατηγικής θα είναι ο συντονισμός των προσπαθειών από διάφορους φορείς της περιοχής (κράτη μέλη, περιφέρειες, χρηματοδοτικούς οργανισμούς, ΕΕ, οργανώσεις που εκπροσωπούν ολόκληρη την περιοχή της Βαλτικής, μη κυβερνητικά όργανα κ.λπ.) ώστε να μπορέσουν, μέσω της συνεργασίας, να προωθήσουν την πιο ισορροπημένη ανάπτυξη της περιοχής.

Επικοινωνήστε μαζί μας για να θέσετε ερωτήσεις ή να εκφράσετε τις απόψεις σας πάνω σε αυτό ή κάποιο άλλο θέμα περιφερειακής πολιτικής στη διεύθυνση regio-panorama@ec.europa.eu

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής
Μονάδα Β1 – Πληροφόρηση και επικοινωνία
Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Brussels
Fax: (32-2) 29-66003
E-mail: regio-info@ec.europa.eu
Διαδίκτυο: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_el.htm

ISSN 1725-8138

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2009
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Τυπώθηκε στο Βέλγιο

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
L-2985 Luxembourg

